

1 / 2012

O tom, že se hudba dá hrát úplně na cokoli, přesvědčila české posluchače už podruhé originální norská kapela Hurra Torpedo.

K úniku nebezpečných látek může dojít i ve sběrném dvoře, jeho obsluha pak musí tuto situaci řešit a místo, kde se třeba olej vylije, vyčistit. Na pomoc přichází PUR HELP – sorbent z lednic – kterým ELEKTROWIN vybavuje sběrné dvory a sbory dobrovolných hasičů.

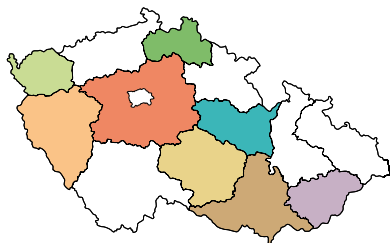
Zpětný odběr elektrozařízení loni opět nastartoval růst. Pomohlo k tomu úsilí ELEKTROWINU směřující k dalšímu rozšíření sběrné sítě společně s rostoucí aktivitou ze strany obcí.

RECYKLAČNÍ HLÍDKA *přijíždí!*

Recyklační hlídka navštívila 100 škol

Žáci jí předali k zpětnému odběru více než 1000 kusů elektrospotřebičů.

■ Editorial	3
■ Když příroda zavolá pomoc, ozve se PUR HELP	4-5
■ Hurra Torpedo: skvěle naladěné pračky a mikrovlnky	6
■ Den Země – bez ELEKTROWINU by to nebylo ono!	7
■ Závod v Uničově plánuje pátou výrobní halu	8-9
■ Motivační program podpořil loni 135 obcí, „velcí“ o peníze nežádají	10-11
■ Obyvatelé Prahy 4 si pochvalují WINTEJNERY	11
■ Hasiči pomáhají s recyklací už rok	12
■ Rozeslali jsme nové informační CD a brožury	
■ Na malé kontejnery si lidé rychle zvykají	13
■ Ohlédnutí za rokem 2011: Přes ekonomickou nestabilitu jsme byli úspěšní	14-15
■ Recyklační hlídka hlásí: Navštívili jsme 100 škol	16
■ Uklidme si svět: pátý ročník je ve finále	17
■ Co si počít s freony? Nahlédli jsme za brány chemiček	18
■ Mezinárodní kongres o recyklaci elektrozařízení v Salcburku	19
■ Vyřešit nerudovské: „Kam s nimi?“ pomáhá <i>Putující kontejner</i>	20
■ Nový RECOS® sám připraví podklady pro čerpání odměn	21
■ Osm krajů ČR zintenzivnilo zpětný odběr díky spolupráci s ELEKTROWINEM	22-23
■ ELEKTROWIN se dál aktivně zapojuje do činnosti WEEE Fora	24
■ Na seminář s blokem, tužkou a vysloužilým spotřebičem	25
■ Vzorkování zpřesní roční zprávu	
■ Rodí se nová evropská směrnice. Prodejci spolupracující s ELEKTROWINEM se na ni připravují s předstihem	26
■ Pro volnou chvíli	27

EWIN zpravodaj • Sedmý ročník • Toto číslo vyšlo 15. května 2012 • Vydavatel ELEKTROWIN a.s., Michelská 300/60, 140 00 Praha 4 • tel.: +420 241 091 832 • web: www.elektrowin.cz • Redakce Omne Bonum, Hájkova 6, 130 00 Praha 3, tel.: +420 221 702 232 • Grafická úprava Johana Kobzová • CTP QT studio, s. r. o., Hornokřčská 60, 140 00 Praha 4 • Tisk Vandruck, Havlíčkova 16, 264 01 Sedlčany • Evidenční číslo: MK ČR E 16741 • Dotazy, náměty a připomínky pošlete na e-mailovou adresu: jana.vondrova@elektrowin.cz • ISSN 1804-6142

Vážení přátelé,

Jsem rád, že vám ve svém úvodním slovu k prvnímu vydání EWINU v roce 2012 mohu sdělit pozitivní informaci – z výsledků kolektivních systémů vyplývá, že se zpětný odběr elektrozařízení vrátil v roce 2011 v ČR opět ke stoupajícímu trendu. Dle předběžných informací sebraly kolektivní systémy více než 55 000 tun vyřazených spotřebičů, což představuje pětiprocentní meziroční nárůst.

Evropský parlament a komise také „zabraly“ a schválily definitivní znění novely směrnice upravující zpětný odběr elektrozařízení. Vydání novely v Úředním věstníku EU tak brání pouze dokončení oficiálních překladů do všech 23 jazyků, které se v rámci EU používají. V praxi to znamená, že ustanovení nové směrnice budou platit od začátku roku 2014.

Řeknete si sice, že máme dost času, ale opak je pravdou. Cíle směrnice jsou velmi ambiciózní a každé procento, o které chceme zvýšit zpětný odběr, nás stojí značné úsilí a samozřejmě i peníze. Nicméně Evropa nemá jinou volbu – buď se postará o svoji maximálně možnou samostatnost v surovinách, nebo se stane hříčkou v rukou těch zemí, které příroda vybavila surovinami štedřeji než nás. A to je výzva, kterou výrobci elektrozařízení vzali vážně. Jimi založené kolektivní systémy musí jejich rozhodnutí přijmout za své.

Proto mne velmi překvapuje, že se v posledních týdnech v některých médiích znovu – poklíkáte už? – objevily pokusy překroutit celý smysl fungování systému zpětného odběru. Tentokrát se v souvislosti s finančními prostředky, které ELEKTROWIN a další kolektivní systémy potřebují pro svou činnost, začalo mluvit naprosto nesmyslně dokonce o veřejných penězích! Výrobce, kteří do systémů přispívají, šíření takových nesmyslů uráží. Nejenže od státu na svoji činnost nikdy nedostali ani korunu, ale stát ani nebyl schopen za sedm let činnosti zpětného odběru zajistit vymáhání své vlastní legislativy.

Naprosto chápu, že prostředky výrobců, které jsou dnes připraveny v kolektivních systémech jako rezerva na zajištění budoucí ekologické likvidace starých spotřebičů, lákají spekulanty (tuneláře?) všeho druhu. Na životním prostředí, natož na závazcích ČR vůči EU, jim samozřejmě nezáleží, ať si klidně Češi zase začnou vozit elektroodpad na černé skládky a platí sankce do rozpočtu EU. Ale ty peníze, ty by strašně chtěli.

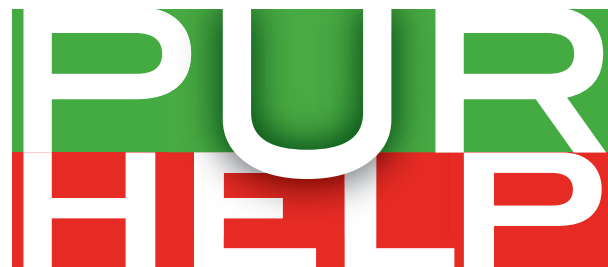
Nepřestávám věřit, že se jejich plány nezdaří a uložené prostředky poslouží svému původně zamýšlenému účelu. Navíc jsem přesvědčen, že jsme za roky fungování systému zpětného odběru v České republice přesvědčili většinu slušných lidí, že je to tak správně.

Váš

Roman Tvrzník
generální ředitel ELEKTROWIN a.s.

foto: Štěpán Bahenský

KDYŽ PŘÍRODA ZAVOLÁ POMOC, OZVE SE

POLYURETANOVÝ SORBENT

Kdo někdy prošel sběrným dvorem, viděl nejen hromady nepotřebných, odložených věcí, ale nejspíš i speciální kontejnery na nebezpečné látky, jako jsou třeba barvy, oleje či ředidla.

K úniku nebezpečných látek může samozřejmě dojít a obsluha sběrného dvora pak musí tuto situaci řešit a místo, kde se např. olej vylije, vyčistit.

V takových situacích zajistí ELEKTROWIN pomoc. A přichází na pomoc nejen sběrným dvorům, ale také dobrovolným hasičským sborům, které se s nutností likvidace vylitých ropných produktů či olejů setkávají ve své každodenní praxi.

Jak se zrodil nápad využít izolaci z lednic

Likvidace ropných či olejových skvrn je dnes věc celkem běžná – slouží k tomu látky zvané sorbenty. Jsou to však látky poměrně drahé a pro většinu sběrných dvorů provozovaných obcemi či sborů dobrovolných hasičů znamená pořizování sorbentů značnou finanční zátěž.

V ELEKTROWINU víme, že ve vysloužilých lednicích, které lidé odevzdávají k zpětnému odběru, je jako izolace použita PUR-pěna, která se po náležitém zpracování a úpravě může vlastně použít jako polyuretanový sorbent. Proto ve spolupráci s naším smluvním zpracovatelem vyřazených chladicích zařízení, se společností PRAKTIK system ze Stráže pod Ralskem, vznikla myšlenka tento materiál využít právě pro sběrné dvory – a zrodil se nápad PUR HELP – polyuretanový sorbent.

Cesta PUR HELPU přímo k vám

Pro uskladnění se bude PUR HELP distribuovat v zelené nádobě, a protože v ELEKTROWINU myslíme na vše, k zelené nádobě přibalíme i šedou, ve které se bude uskladňovat již použitý, kontaminovaný sorbent. Zajímavostí jistě je, že i při výrobě dodávaného setu těchto nádob jsou využívány materiály ze zpracovaných chladniček. Do sběrných míst se tak de facto chladničky vrací – jen v jiné podobě.

První zelené nádoby mohou sběrné dvory obcí, které mají s ELEKTROWINEM uzavřenu smlouvu, očekávat v nejbližší době. V téže době se jich dočkají i sbory dobrovolných hasičů, které jsou přihlášeny do projektu *Recyklujte s hasiči*.

Kolik stojí sada PUR HELP?

„PUR HELP poskytujeme smluvním obcím a hasičským sborům zcela zdarma,“ říká generální ředitel ELEKTROWINU Roman Tvrzník. „ELEKTROWIN to myslí s ochranou přírody opravdu velmi vážně a toto je důkaz. Navíc se nám podařilo velmi smysluplně využít surovinu získanou z vysloužilých chladicích zařízení, a to je pro životní prostředí to nejlepší,“ dodává.

Stráž pod Ralskem: místo, odkud se k vám dostane PUR HELP

Společnost PRAKTIK system ve Stráži pod Ralskem se od roku 1994 zabývá ekolo-

gickým zpracováním vyřazených chladicích a jiných elektrických a elektrotechnických zařízení a vývojem vlastních technologií na jejich recyklaci.

A tady také spatřil světlo světa PUR HELP – polyuretanový sorbent vyrobený z PUR-pěny, která se získává z vysloužilých lednic. **Bližší informace o této novince poskytla časopisu EWIN Pavla Vítvarová, obchodní manažerka společnosti PRAKTIK system.**

foto: Martin Šlehofer

foto: Jan Dušek

Polyuretan, ze kterého se sorbent připravuje, je v podstatě PUR-pěna, která se používá jako izolace do ledniček a může obsahovat „freonové nadouvadlo“, jež v ní působí podobně jako prášek do pečiva v kuchyni. Není to tedy materiál, který škodí životnímu prostředí?

Na vstupu lednice třídíme podle několika kritérií, mezi které patří i typ výplně – izolační materiál. Tento PUR je z takových lednic, u kterých byl jako nadouvadlo pro izolaci použit pentan nebo cyklopentan, a ten neobsahuje žádné regulované látky, například freony.

Co předchází tomu, než se sorbent dostane ke konečnému uživateli? Museli jste ve vašem závodě instalovat nějaké nové technologie pro jeho výrobu?

Upravili jsme jen technologický proces, kde produkt vzniká. PUR-pěna se zpracovává mletím, které probíhá na malých kladivových mlýncích, za účelem získání optimální frakce – drtě, která má nejlepší sorpční vlastnosti.

Bylo pro firmu složité zavést výrobu PUR HELPU? Bylo nutné zvýšit počet zaměstnanců?

Jsme firma, která se zabývá mimo jiné i vývojem vlastních technologií na recyklaci, takže zavést výrobu PUR HELPU nebylo

pro náš tým složité. A díky promyšlené technologii je při výrobě potřeba k obsluze a následnému balení pouze jeden pracovník.

Dosud jste ve vaší firmě druhotné suroviny především získávali. Co vedlo k rozhodnutí začít je přímo na místě také zpracovávat?

Toto rozhodnutí podporuje strategii naší firmy. Snažíme se o zvyšování procenta materiálového využití jednotlivých komodit a zároveň tím rozšiřujeme naše zpracovatelské služby a dostáváme se k produkci vlastních výrobků, čímž de facto uzavíráme recyklační cyklus. Veškeré tyto aktivity nás neustále posouvají dopředu. Nejen naše zaměstnance, kteří se na nových projektech podílejí, ale i nové technologie, které se nám daří vytížit těmito projekty.

Samotný úklidový sorbent není ničím novým na trhu. Je váš PUR HELP mezi dosud užívanými sorbenty vyrobenými na polyuretanové bázi něčím výjimečný či specifický?

Všechny polyuretanové sorbenty jsou velmi oblíbené díky svým vysokým sorpčním vlastnostem a nejenak tomu je i u našeho PUR HELPU.

Jaké jsou možnosti využití PUR HELPU a jak velké jsou jeho sorpční schopnosti?

Ideální využití PUR HELPU je zejména na odstranění rozlitych olejů, nafty, brzdové kapaliny, chladicích emulzí, ředidel a dal-

ších ropných produktů z pevných ploch. Absorpční vlastnosti jsou stanoveny pro střední olej 25,1 l/kg, naftu 18 l/kg a benzin Natural 95 pak 11,2 l/kg sorbentu.

Jaké množství PUR HELPU plánujete vyrábět a kde by měl sloužit především?

V první vlně budeme spolupracovat hlavně se společností ELEKTROWIN, díky které získá náš sorbent své uplatnění ve sběrných dvorech. Součástí polyuretanového sorbentu je i ekologické balení – nádoba na PUR, která je vyrobena částečně z našeho ledničkového plastu, který dočišťujeme na čistotu 99,9% a jenž dokáže výborně nahradit původní vstupní suroviny.

ELEKTROWIN je tedy zatím vaším největším, a tedy i nejdůležitějším dodavatelem zpětně odebraného elektrického zařízení. Zjednodušeně se dá říci, že se prostřednictvím PUR HELPU tato vzájemná spolupráce ještě rozšiřuje. Bude vašim jediným odběratelem, nebo zvažujete spolupráci s dalšími subjekty?

Jak jsem již řekla, snažíme se našim obchodním partnerům nabídnout široké spektrum nabízených výrobků a služeb. A byli bychom jedině rádi, kdyby to k zvýšení vzájemné spolupráce mezi námi a ELEKTROWINEM opravdu vedlo. Pro začátek bude skutečně ELEKTROWIN naším jediným odběratelem, ale do budoucna zvažujeme samozřejmě možnost navázat spolupráci i s dalšími subjekty, jako jsou hasiči, autodílny nebo výrobní podniky.

HURRA TORPEDO

SKVĚLE NALADĚNÉ PRAČKY A MIKROVLNKY

O tom, že se hudba dá hrát úplně na cokoli, přesvědčila české posluchače už podruhé originální norská kapela Hurra Torpedo.

Po předloňském úspěšném vystoupení v pražském Paláci Akropolis připravili organizátoři koncerty v klubech v České republice a na Slovensku. Lednové turné této kapely podpořil opět ELEKTROWIN jako „dodavatel nástrojů“.

Kytara jen jako doplněk

Norští muzikanti zaujali české publikum v první řadě velmi netradičními „hudebními nástroji“. Znamé popové songy interpretuje skupina Hurra Torpedo na vysloužilých mrazáčích, sporácích, pračkách, toustovačích či mikrovlnných troubách. I když je občas doplní kytara a baskytara, vysloužilé spotřebiče tvoří stále základní obsazení.

Jak napsal o zahajovacím brněnském koncertu lednového turné hudební server Musicus.cz, kapela „zahrála ve svém neotřelém podání hity světové popové produkce i tradiční české koledy a během této extravagance rozmlátila na stagi, co se dalo. Střepty létaly na všechny strany a myčky, sporáky, toustovače, pánve a bubny z pračky dotvářely mohutný zvuk tohoto avantgardního metalu.“

Kariéru nastartoval internet

Tři kamarádi – Egil Hegerberg, Kristopher Schau a Aslag Guttormsgaard – spolu

začali hrát v roce 1993. Kristopher bydlel v bytovce, na jejímž dvorku se povalovala spousta vyhozených domácích spotřebičů. Tak se zrodil nápad přehrát na ně popové hity osmdesátých let.

Brzy se s novým hudebním arzenálem sžili natolik, že si vysloužili pozvání do televizní show Lille Lørdag (Malá sobota), a tehdy divákům předvedli fantastickou předělávku Total Eclipse Of The Heart od zpěvačky Bonnie Tylerové pro elektrickou kytaru, tři pračky a sporák.

Díky záznamu tohoto vystoupení, který se začal lavinovitě šířit po internetu, se do té doby neznámá skupina Hurra Torpedo stala celosvětovým fenoménem. Hurra Torpedo skladbu promptně vydali na singlu, stali se součástí reklamní kampaně jedné automobilky, a dokonce se mohli vypravit na americké turné, kde vznikl fiktivní dokument The Crushing Blow.

Nástroje skončily u zpracovatele

ELEKTROWIN zajistil pro všechna tři lednová vystoupení norských showmanů i nezbytné „hudební“ nástroje – kuchyňské spotřebiče. Protože ale Hurra Torpedo nedoprovází na koncerty konvoj kamionů, kam by se po vystoupení nástroje naložily a odvezly na další místo, postaral se ELEKTROWIN, aby se skvěle naladěné

Zatím poslední desku nazvanou **KOLOSSUS OF MAKEDONIA**

natočili Hurra Torpedo v roce 2006.

Kromě „kuchyňských remixů“ známých hitů je na albu i několik jejich vlastních písní – hříček, kterými dokazují, že máme tu čest se skutečnými muzikanty. Každý z hudebníků hraje navíc ještě nejméně ve třech kapelách a Kristopher Schau je v Norsku velmi populární i díky několika vlastním televizním show.

ledničky, sporáky a mikrovlnky po koncertech dostaly k recyklaci.

Za přinesený spotřebič získali posluchači slevu

Kdo přinesl a odevzdal u propagačního stánku kolektivního systému ELEKTROWIN nepotřebný spotřebič, zajistil si slevu na vstupném.

Především mladí lidé, které světově proslulá skupina přilákala, této možnosti hojně využili. V Brně předali k zpětnému odběru 192 drobných spotřebičů, v Praze 189 a v Ostravě 104.

foto: archiv ELEKTROWIN a.s.

DEN ZEMĚ – BEZ ELEKTROWINU BY TO NEBYLO ONO!

Stejně jako v předchozích letech dostal ELEKTROWIN pozvání z řady partnerských měst a obcí k účasti na oslavách a kampaních pořádaných samosprávami a občanskými sdruženími u příležitosti Dne Země.

Svou účast na jednotlivých akcích, které jsou tradičně věnovány ochraně životního prostředí, čistotě měst a nakládání s odpady, využili zástupci ELEKTROWINU k podpoře zpětného odběru elektrozařízení z domácností. Vysvětlovali občanům především nutnost odkládat nefunkční spotřebiče do míst vytvořených k tomuto účelu, nikoli do popelnic a kontejnerů, kde by se staly nebezpečným odpadem a zvýšily by náklady veřejných rozpočtů.

U stánku ELEKTROWINU mohli návštěvníci oslav stejně jako v uplynulých letech odložit již nepotřebná elektrozařízení. Mnozí toho využili. A jak se svě-

řila organizátorka jedné z těchto akcí – bez ELEKTROWINU by to nebylo ono!

První akce se konala v Ostravě

První z akcí u příležitosti letošních oslav Dne Země, kterou jsme navštívili, se uskutečnila v úterý 17. dubna v Ostravě-Zábřehu. Akce byla zaměřena na školáky, poučení zde našla i široká veřejnost. Děti se u stánku ELEKTROWINU vystřídaly více než 2000.

Týmy ELEKTROWINU pokračovaly ve své misi na akcích ke Dni Země v Uherském Hradišti, v Praze 10 nebo v Kolíně. Do doby uzávěrky tohoto vydání EWINU,

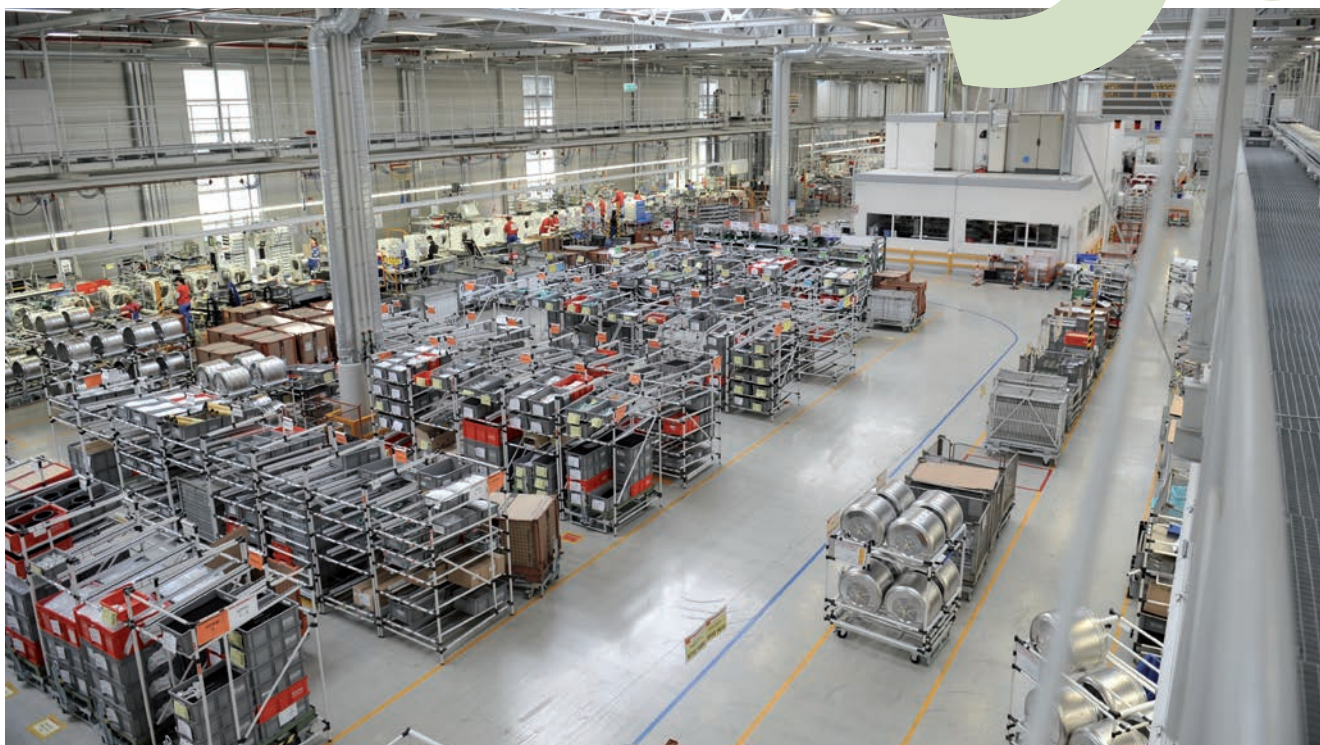
tedy do konce dubna, jich bylo celkem 15. Zástupci největšího českého kolektivního systému chtějí využít pozvání na dalších 11 míst. Kromě těch „tradičních“, kde se oslav Dne Země účastní opakovaně, letos ELEKTROWIN podpořil nově oslavy ve Velké Bíteši, v Berouně a v Třinci. Se svým stánkem také navštívil bioslavnosti na biofarmě Kozodoj v Karlovarském kraji či ekojarmark v Uherském Hradišti.

Seznam míst a akcí, na něž zavítá promotým ELEKTROWINU, najdete na webu: www.elektrowin.cz (v sekci Akce).

foto: ELEKTROWIN a.s.

ZÁVOD V UNIČOVĚ PLÁNUJE PÁTOU VÝROBNÍ HALU

S velkým zájmem se před deseti lety setkala rozhodnutí společnosti MIELE vybudovat vůbec první výrobní závod mimo území Německa. Vybrala si pro tento účel pozemky v průmyslové zóně Uničov, v níž je v současnosti největším zaměstnavatelem.

Zaměstnanci společnosti ELEKTROWIN dostali jedinečnou příležitost seznámit se s výrobou domácích spotřebičů, které z Uničova putují do celého světa. Ředitel firmy MIELE technika, s. r. o., v Uničově Ing. Petr Vodák nás nejen osobně provedl celým závodem a seznámil nás s celým výrobním procesem, ale zároveň nám poskytl mnoho zajímavých informací a podělil se s námi o svoje zkušenosti.

Proč se společnost rozhodla pro výstavbu továrny v Uničově a jak se celý projekt vyvíjel?

Hlavním důvodem rozhodnutí vybudovat výrobní závod mimo území Německa bylo zvýšení výrobních kapacit koncernu.

Stejně jako celá řada jiných zahraničních investorů jsme i my prošli kolečkem vyhledávání vhodné lokality, přes volbu země, regionu v ní až ke konkrétní průmys-

lové zóně. Po dlouhém výběru padla naše volba na Uničov a musím zdůraznit, že toho v žádném případě nelitujeme. Našli jsme zde ochotnou místní samosprávu, velmi dobrou infrastrukturu a hlavně dostatek kvalifikovaných pracovníků.

Firma MIELE technika, s. r. o., byla založena v prosinci roku 2002. Hned v dubnu příštího roku jsme započali se stavbou první výrobní haly, kterou jsme uvedli do provozu v lednu 2004. Další etapa rozvoje probíhala v roce 2006 výstavbou druhé výrobní haly a v roce 2007, kdy jsme rozšiřovali tu první. V současné době vyrábíme na 30 000 m² výrobní plochy a připravujeme další expanzi.

Současná kapacita továrny je konečná, nebo plánujete její další rozšíření?

Jak jsem již naznačil, „kůže je nám již zase malá“, a tak připravujeme další výstavbu. V letošním roce postavíme výrobní halu

Ing. Petr Vodák (1967), ředitel společnosti MIELE technika, s. r. o., vystudoval Vysoké učení technické v Brně. Po studiích působil ve firmě Uniplet na pozici konstruktér, od roku 1999 pak ve společnosti Mann+Hummel jako technolog a později vedoucí výroby. V roce 2003 byl u počátku rozvoje projektového plánu a výstavby nového závodu MIELE v Uničově, kde působí od začátku na pozici ředitele závodu.

s pořadovým číslem 4. Výrobní plochu tím rozšíříme o dalších 10 000 m².

A doufáme, že to stále nebude vše – vhodných pozemků máme dostatek. Všechno bude záležet na celkové situaci ve světě a v Evropě. Ale „pětka“ bychom určitě rádi přidali.

Vlastní autobusy vozí zaměstnance ze vzdálených koutů Jeseníků

V Uničově a přilehlém regionu jste jedním z nejvýznamnějších zaměstnavatelů. Kolik máte v současnosti zaměstnanců a odkud k vám dojíždějí?

V současné době zaměstnáváme 540 lidí. Převážná většina z nich je z Uničova a nejbližšího okolí. Mnoho, převážně nových zaměstnanců, máme ale již i ze vzdálenějšího okolí.

Je nutné zdůraznit, že naše firma má pověst velmi dobrého zaměstnavatele. Pro tyto zaměstnance organizujeme i vlastní autobusovou dopravu, která zajíždí do vzdálenějších koutů Jeseníků. I tímto se snažíme o naplnění společenské odpovědnosti naší firmy.

Jaké spotřebiče se v Uničově vyrábějí?

V Uničově se zaměřujeme na dva segmenty našich produktů, péči o prádlo a myčky. Konkrétně to znamená výrobu praček s horním plněním, kombinovaných praček s horním plněním, kombinovaných praček s předním plněním a sušiček pro drobné průmyslové využití (restaurace, hotely) spolu s výrobou myček nádobí. Celkem vyrobíme ročně asi 420 tisíc kusů těchto spotřebičů.

Výrobky z Uničova znají na všech kontinentech

Pro které hlavní trhy vyrábíte?

Nejdříve se pokusím osvětlit, jak vypadá struktura našich závodů a jak je organizována naše výroba.

Firma MIELE má celkem 12 výrobních závodů. Některé z nich se zaměřují pouze na výrobu komponent pro naše výrobky (např. motory, řídicí elektronika, plastové díly), v některých probíhá výroba konečných spotřebičů.

Obecně platí, že ty výrobky, které se montují v jednom závodě, se nevyrobí již nikde jinde. Z toho plyne, že výrobky z Uničova míří do celého světa. Přes náš centrální sklad je dodáváme do všech 45 obchodních zastoupení na všech světových kontinentech.

Domácí spotřebiče vypadají na první pohled velmi podobně. Určitě jsou ale mezi nimi rozdíly technického charakteru. Můžete nám představit vámi vyráběné spotřebiče z tohoto pohledu?

Velmi složitá otázka, odpověď na ni bychom určitě zaplnili převážnou část tohoto čísla EWINU. Obecně máte pravdu, i já rád s nadsázkou říkám, že jsou to všechno jenom „bílé bedny“.

To, čím jsou naše spotřebiče známé u koncových zákazníků i u odborníků, je především dlouhodobá životnost, nadprůměrná kvalita, nadčasový design, průběžné a nikdy nekončící inovace.

Asi nejznámějším atributem přístrojů pečujících o prádlo značky MIELE je patentovaný voštinový buben. Ten vykazuje díky své povrchové struktuře, podobné včelím plástům, mimořádnou šetrnost k prádlu. Během praní se mezi textilíí a stěnou bubnu tvoří jemný vodní film, po němž prádlo jen velmi lehce klouže. Textilie jsou méně mechanicky zatěžovány a vydrží déle bez žmolků. Nepatrný průměr otvorů bubnu navíc zabraňuje vniku cizích těles do prací vany.

U sušiček napomáhá voštinový buben vzniku vzduchového polštáře, na němž prádlo během otáčení bubnu vždy šetrně přistane. Prádlo je vysušeno rovnoměrně a vykazuje menší tvorbu záhybů, což přispívá k snazšímu žehlení.

Mezi další významné znaky našich výrobků patří například automatické dávkování pracího prostředku AutoDos, integrovaná napařovací jednotka SteamCare nebo samočisticí zásobník na prací prášek AutoClean.

Jak jsem již říkal, odpověď je velmi složitá, rád bych nabídl vašim čtenářům návštěvu našich showroomů v Brně a Praze, kde se o našich produktech dozvědí mnohem více.

ELEKTROWIN provozuje kolektivní systém pro zpětný odběr elektrozařízení. Jaký mají výrobky z Uničova dopad na životní prostředí?

Firma MIELE se dlouhodobě snaží snižovat dopad na životní prostředí způsobený používáním našich spotřebičů. Například Ekologickým institutem ve Freiburgu bylo zjištěno, že používáním automatického dávkování pracího prostředku AutoDos dochází k snížení jeho spotřeby o 30 %.

Také spotřeba elektrické energie se neustále snižuje. Naše přístroje jsou až o 40 % úspornější, než je hraniční hodnota třídy A, čímž dosahují energetické třídy A+++.

Spotřebitel může pračky AllWater připojit přímo na teplou vodu. Tím nemusí být voda ohřívána přímo pračkou a dochází k další výrazné úspoře elektrické energie. Ekologickým institutem ve Freiburgu byla potvrzena až 43% úspora elektrické energie při připojení MIELE pračky na teplou vodu ohřívanou solárním zařízením. Domácnosti, které ohřívají vodu pomocí plynové kotle, ušetří oproti klasickému připojení také, a to až 30% nákladů.

foto: MIELE technika, s. r. o.

MOTIVAČNÍ PROGRAM PODPOŘIL LONI 135 OBCÍ, „VELCÍ“ O PENÍZE NEŽÁDAJÍ

Rozpočty českých obcí jsou natolik napjaté, že samosprávy vítají každou příležitost, jak získat peníze navíc do obecních pokladen. Dokazuje to i dvojnásobný počet žádostí o čerpání finančních prostředků z Motivačního programu kolektivního systému ELEKTROWIN.

Možnost zažádat o podporu využilo v roce 2011 celkem 135 obcí, mezi které bylo rozděleno 4 324 827 korun. Pro srovnání – v roce 2010 bylo mezi 69 obcí rozděleno 1,6 milionu korun. Prostředky z Motivačního programu obce používají na zkvalitnění či zabezpečení sběrných míst využívaného elektroodpadu.

Program využívají především menší obce a města. Jak ukazuje tabulka níže, ty nad 75 000 obyvatel v roce 2011 nečerpaly žádné finanční prostředky ani nepodávaly žádosti o čerpání.

ELEKTROWINSKÉ „hvězdičky“

Hlavním cílem Motivačního programu v roce 2011 bylo podpořit lepší obslužnost sběrných dvorů, zabezpečit sběrná místa proti nechtěným návštěvníkům, dále pak zvýšit kompletnost zpětně odebraných spotřebičů i jejich celkové množství. V neposlední řadě jde v programu o zkvalitnění obsluhy sběrných míst.

„Většina vyplacených příspěvků posloužila na nákup venkovních stacionárních kontejnerů, zpevnění plochy a vyšší zabezpečení sběrných dvorů. Pokud jde o bezpečnost míst zpětného odběru – města nejčastěji nakupují kamerové systémy, aby zabránila případným vloupáním a krádežím spotřebičů, ve kterých se nacházejí drahé kovy,“ uvedla provozní ředitelka společnosti ELEKTROWIN Tereza Ulverová.

K tomu, aby návštěvníci sběrného místa viděli, co vše již město či obec z Motivačního programu získaly, připravuje ELEKTROWIN novinku. V jednotlivých sběrných místech umístí tabuli, kam bude možné dolepovat samolepky s vyobrazením předmětů, které je možné ze získaných prostředků pořídit. Jsou to jakési ELEKTROWINSKÉ „hvězdičky“, které návštěvníkům na první pohled ukážou, jak dobře si v Motivačním programu obec vede.

V Ratíškovicích odhalil zloděje teprve poplašný systém

Sběrný dvůr obce Ratíškovice na Hodonínsku pravidelně navštěvovala parta neznámých zlodějí. Z uzavřených skladů uráželi zámky a z uskladněných elektrospotřebičů demontovali vše, co se dalo zpeněžit ve sběrných surovinách. Zejména je zajímavý kompresory z ledniček a cívy

z televizorů. Kvůli tomu obec přicházela o nemalé peníze.

Proto se místní rozhodli instalovat alepoň provizorní poplašný systém, který signalizoval pohyb okolo hal. Díky tomu se obecní policii podařilo chytit dva mladé narkomany, kteří si tímto způsobem přivydělávali na drogy. Provizorní systém ale nebyl schopen monitorovat a ohlídat celý sběrný dvůr.

Díky čerpání odměn z Motivačního programu a velmi dobré spolupráci s ELEKTROWINEM mají dnes v Ratíškovicích ve sběrném dvoře instalován moderní kamerový systém s vysokým rozlišením a bezdrátovým spojením přímo se služebnou obecní policie. Tak se daří sledovat celý areál včetně skladů s elektrozařízením.

Místostarosta obce PhDr. Radim Šťastný si spolupráci se společností ELEKTROWIN vysoce cení: „Není nic, co by se vzájemně spolupráci dalo vytknout. Rádi bychom si ještě s příspěvím Motivačního programu zajistili lepší oplocení sběrného místa, případně další kameru, nebo zlepšili podmínky pro práci našich zaměstnanců a modernizovali evidenci,“ spřádá plány místostarosta.

Kdo má nárok na odměnu?

Žádost o odměnu z Motivačního programu mohou podávat obce, které mají s kolektivním systémem ELEKTROWIN uzavřenu Smlouvu o zajištění zpětného odběru, příjemcem odměny může být obec i obcí určený provozovatel místa zpětného odběru. Žádosti o vyplacení odměny za rok 2012 mohou obce podávat do 15. února 2013.

Podrobná kritéria pro získání odměny z Motivačního programu jsou zveřejněna na webových stránkách společnosti: www.elektrowin.cz (v sekci Obce a sběrné dvory) a v jejich informačních materiálech.

Přehled čerpání z Motivačního programu 2011

pořízený předmět	počet žádostí	vyplacená odměna (v Kč)
malý kontejner	68	2 354 096
kamerový systém	16	678 371
vysokozdvíhací a manipulační prostředek	16	214 726
skladovací prostředek	11	398 800
zpevnění plochy, rozšíření sběrného místa	10	403 500
plachta na WINTEJNER	4	45 904
mechanické zabezpečení	10	229 430
neschváleno	6	0
celkem	141	4 324 827

Čerpání odměn v roce 2011 podle velikosti obcí

	počet obcí	počet obyvatel	celková vyplacená částka (v Kč)
do 2 tis.	78	76 378	2 155 350
2–3 tis.	15	36 712	680 664
3–5 tis.	19	74 743	727 194
5–10 tis.	15	99 233	432 919
10–15 tis.	7	89 805	166 800
15–20 tis.	1	16 986	11 000
20–30 tis.	4	90 775	109 900
30–50 tis.	1	37 200	11 000
50–75 tis.	1	51 154	30 000
75–100 tis.	0	0	0
100–250 tis.	0	0	0
250–500 tis.	0	0	0
nad 1 mil.	0	0	0

OBYVATELÉ PRAHY 4 SI POCHVALUJÍ WINTEJNERY

Známy mi říkal, že má doma starou „mikrovlčku“. „Proč jsi to neodevzdal, když jsi kupoval novou?“ zněla má první reakce. „Prostě jsem narazil na dobrou koupí a nešel jsem domů pro starou,“ odpověděl dotyčný.

Právě na tyto své občany myslí městská část Praha 4, která ve spolupráci se společností ELEKTROWIN zajistila již podruhé svoz elektroodpadu. Na vytipovaná místa, kde je sběrný dvůr poměrně daleko a aglomerace je hustě zabydlena, přistavuje podle předem stanoveného harmonogramu zelenožlutý WINTEJNER. O místě a času přístavení jsou pak obyvatelé informováni v místním zpravodaji Tučňák

a na webu čtvrté městské části. „*Akce se osvědčila a lidé si pochvalují, že mobilní sběrný dvůr přijíždí za nimi. Rádi by ji zase zopakovali,*“ komentoval zástupce starosty Prahy 4 Jiří Bodenlos.

S velkými spotřebiči pomohla obsluha

U WINTEJNERU byla přítomna i obsluha, která pomáhala s manipulací zejména

u větších spotřebičů. Odebírala je od občanů a hlavně dbala na bezpečnost a správnou manipulaci s elektroodpadem. V neposlední řadě také ohlížela, aby se elektroodpadu nezmocnili nezvaní „recyklátoři“. Každý, kdo přinesl starý elektrospotřebič, dostal drobný dárek. To ale nebylo to nejdůležitější – občané pražské čtyřky dostali příležitost zbavit se vysloužilců ekologicky.

Do tradičně zelenožlutých WINTEJNERŮ při lednovém a únorovém „úklidu“ odložili na 15 místech asi 7,3 tuny velkých i malých domácích spotřebičů – pohodlně se tak zbavili starých praček, ledniček, mikrovlnek, ale i vysavačů, vysoušečů vlasů nebo třeba vrtaček.

HASIČI POMÁHAJÍ S RECYKLACÍ UŽ ROK

Do projektu *Recyklujte s hasiči*, který ELEKTROWIN rozjel loni v dubnu, je již zapojeno 483 dobrovolných hasičských sborů z celé ČR. K recyklaci jejich členové dosud společně předali přes 600 tun starých elektrospotřebičů.

Projekt odstartoval v dubnu 2011, tedy má za sebou první rok. Dobrovolní hasiči, kteří dnes v celé České republice působí v 5500 sborech, záměr projektu přijali s pochopením. Právě oni v obcích velmi často pomáhají například při svozu železného šrotu a zapojují se aktivně do nejrůznějších ekologických akcí.

Navíc mohou za svou aktivitu získat finanční odměny, které se při jejich činnosti určitě hodí.

Kdy dostaneme novou stříkačku?

Pracovníci bezplatné infolinky 800 320 010, která funguje od pondělí do pátku od 8 do 15 hodin, už vyslechli a zodpověděli stovky nejrůznějších dotazů.

„Kdy už si za odměny budeme moci koupit novou stříkačku?“ tázal se například vtipálek z jednoho nejmenovaného hasičského sboru. „Odpověděli jsme mu ve stejném duchu, že na to budou muset se svými kolegy ještě pár spotřebičů vysbírat,“ líčí Lucie Kostková, která pro ELEKTROWIN zajišťuje organizační část projektu.

„Víme ale o několika sborech, které za peníze z odměn zorganizovaly ve svých obcích tradiční hasičské bály, nebo třeba nakoupily vybavení pro mládež, která se věnuje požárnímu sportu,“ říká Lucie Kostková.

Jen pro příklad: Pokud hasiči sesbírají, dejme tomu, osm kusů velkých spotřebičů, přidají lednici a naplní jeden bag drobnějšími vysloužilými domácími

pomocníky, získají celkem 1350 korun a k tomu ještě bonus 300 korun k objednávce. Konečná vyplacená částka je tedy 1650 korun. Celkem hasiči dosud obdrželi 1 166 550 korun.

Proč právě hasiči

Projekt je postaven na vzájemné spolupráci ELEKTROWINU s dobrovolnými hasiči, jeho cílem je zvýšení objemu zpětně odebraného elektrozařízení a podpora recyklace velkých a malých elektrospotřebičů zejména v obcích, jejichž obyvatelé mají do sběrného dvora daleko.

Hasiči jsou ostatně kromě své hlavní činnosti i nejspolehlivějšími garanty nejrůznějších akcí pořádaných v Čechách už od roku 1864, kdy byl založen nejstarší dosud existující sbor dobrovolných hasičů ve Velvarech.

Nejaktivnější jsou Středočeši

Nejaktivnější jsou zatím dobrovolní hasiči ze Středočeského kraje, 17 % všech zapojených sborů pochází z tohoto kraje. Velké zastoupení mají i hasiči z Vysočiny (11 %), dále pak z jižních Čech (14 %) a jižní Moravy s 10 %. Nejnižší podíl zapojení dobrovolných hasičů do projektu zatím vykazuje Zlínský kraj – pouhých 2 %.

Pomoc dobrovolných hasičů vítají zejména lidé v obcích, které nemají vlastní sběrný dvůr – a i ten nejbližší bývá pro jejich obyvatele poměrně daleko. A z toho právě vycházel ELEKTROWIN při přípravě projektu.

Nejčastěji pomáhají obce do 500 obyvatel

Mezi obcemi, kde dobrovolní hasiči s recyklací pomáhají, převažují místa do 500 obyvatel, kde se zapojilo 247 hasičských sborů. Druhou početnou skupinou, kde pomáhá 98 sborů, jsou obce od 500 do 1000 obyvatel.

Do projektu *Recyklujte s hasiči* se může kdykoli přihlásit kterýkoli sbor dobrovolných hasičů. Jeho úkolem pak bude v obci, kde působí, vyhlásit den a místo, kam lidé mohou předat nepotřebný spotřebič, a následně požádat kolektivní systém ELEKTROWIN o zajištění svozu. Ten se uskuteční do sedmi dnů po objednání a odměna brzy následuje.

Více informací k projektu naleznete na: www.recyklujteshasici.cz.

foto: ELEKTROWIN a.s.

ROZESLALI JSME NOVÉ CD A BROŽURY

CD s články o správném nakládání s vysloužilými spotřebiči, nově zpracovanými inzeráty spolu s informační brožurou mapující nabídku spolupráce měst a obcí se společností ELEKTROWIN během února 2012 obdrželo 947 smluvních obcí a měst.

Podpora zpětného odběru v obcích 2012

Brožura, prostřednictvím které ELEKTROWIN informuje městské i obecní samosprávy o možnostech vzájemné spolupráce. Svazky obcí a mikroregiony se dozví o odvozu vysloužilých spotřebičů díky *Putujícímu kontejneru* apod. Penzum informací doplní téma *WINEJNER, Lokální*

informační kampaň a samozřejmostí jsou i kontakty na zodpovědné osoby.

Nabídka pro zpravodaje měst a obcí 2012

Nové CD obsahující články a inzeráty pro potřebu zpravodajů obcí distribuoval ELEKTROWIN smluvním městům a obcím společně s brožurou. CD s články a inze-

ráty se už v minulosti stalo žádaným produktem, obce jeho obsah mohou šířit prostřednictvím vlastních tiskovin.

Stejně jako v minulosti mohou obce čerpat finanční odměnu ve výši 1000 korun bez DPH za každý uveřejněný článek a 2000 korun plus daň za uveřejněný inzerát, a to až do výše 5000 Kč bez DPH.

Informační materiály, včetně brožury a CD, lze objednávat zcela zdarma na internetové adrese: www.elektrowin.cz/cs/informacni-materialy.html/kategorie/katalog.

NA MALÉ KONTEJNERY SI LIDÉ RYCHLE ZVYKAJÍ

Již 195 malých kontejnerů, které jsou díky své červené barvě nepřehlédnutelné, instaloval ELEKTROWIN ve městech a obcích.

Díky těmto kontejnerům se lidé pomalu, ale jistě učí třdit i drobný elektroodpad. Malé kontejnery v ulicích, náměstích či návších se plní a přibývá obcí, které o jejich umístění žádají. Vede je k tomu i jednoduchá ekonomická úvaha: Zatímco totiž systém zpětného odběru starých spotřebičů financují výrobci a dovozci nových elektrozařízení, za komunální odpad platí prostřednictvím veřejných rozpočtů každý z nás.

Různé možnosti, jak zajistit svoz

Obce si objednávají svoz podle toho, kdy se kontejner naplní, nebo mají zajištěný pravidelný svoz smluvním dopravcem. Takto se z malých kontejnerů předalo k recyklaci 7,72 tuny elektroodpadu.

Mnohé obce naopak využívají možnosti zajistit si odvoz elektroodpadu z malých kontejnerů do sběrných dvorů na vlastní náklady nebo náklady provozovatele dvora.

Počet malých kontejnerů v ulicích stále roste

Zatímco v roce 2010 bylo instalováno 17 kontejnerů, v průběhu roku 2011 jejich počet narostl již na 150. A jen během prvního čtvrtletí letošního roku dal ELEKTROWIN k dispozici veřejnosti dalších 45 kusů.

Jak můžete malý kontejner získat

Obce mají totiž od letošního roku jedinečnou možnost získat kontejnery na drobné elektro na základě uzavření *Smlouvy o zajištění zpětného odběru*, a to klíčem jeden kontejner na 500 obyvatel. Finanční prostředky na pořízení těchto kontejnerů mohou dále získat prostřednictvím *Motivačního programu* (o tomto tématu více na stranách 10–11).

OHLEDNUTÍ ZA ROKEM 2011: PŘES EKONOMICKOU NESTABILITU JSME BYLI ÚSPĚŠNÍ

Zpětný odběr elektrozařízení loni opět nastartoval růst. Pomohlo k tomu úsilí ELEKTROWINU směřující k dalšímu rozšíření sběrné sítě společně s rostoucí aktivitou ze strany obcí.

do projektu *Uklidme si svět*, v závěru roku 2011 jich bylo již 734, což představuje meziroční nárůst o 247%. Nově bylo rozmístěno 150 stacionárních kontejnerů, počet sběrných míst na základě smlouvy s obcí stoupl o 29,25% na 1056, nových smluv s obcemi, s nimiž spolupracujeme, přibývalo 270, je jich meziročně o 41,5% více.

Po mírném poklesu objemu zpětného odběru elektrozařízení v roce 2010, k němuž došlo poprvé od roku 2005, svědčí výsledky loňského roku o novém vzestupu. A to i přes přetrvávající ekonomickou nestabilitu, která se odráží v méně časté obměně elektrospotřebičů v českých domácnostech.

Zatímco v roce 2010 ELEKTROWIN zajistil recyklaci 25 448 tun, v roce 2011 se podařilo zrecyklovat 26 002 tuny elektroodpadu. Je to také nejvíce ve srovnání s ostatními kolektivními systémy působícími v České republice. Jejich celková bilance za rok 2011 představuje 55 000 tun, na ELEKTROWIN z toho připadá bezmála polovina.

Nejvíce elektrozařízení odevzdali lidé ve Středočeském kraji (3445,6 tuny), v Praze (3346,7 tuny) a v Moravskoslezském kraji (2312,3 tuny), nejméně pak opět v Karlovarském kraji (570 tun).

Rozšířili jsme sběrnou síť

Také v roce 2011 jsme pokračovali v intenzivním rozšiřování sběrné sítě pro zpětný odběr elektrozařízení, abychom zkrátili vzdálenost do sběrných míst, a tím zvýšili ochotu lidí recyklovat. Počet míst se nám podařilo rozšířit na 8683, což je o 18,07% více než v roce 2010.

Přes 400 sběrných míst přibýlo díky projektu *Recyklujte s hasiči*. Na konci roku 2010 jsme evidovali 297 škol zapojených

Přehled zapojených subjektů, od nichž je realizován zpětný odběr			
	stav k 31. 12. 2011	stav k 31. 12. 2010	nárůst o (v %)
počet smluvních obcí	920	650	41,54
sběrných dvorů ve smluvních obcích	1056	817	29,25
počet umístěných stacionárních kontejnerů	150	0	100,00
obcí s mobilním sběrem	3767	3996	-5,73
počet zaregistrovaných posledních prodejců, servisů	2308	2344	-1,54
další místa (dopravní podniky, věžeňská služba, ČT apod.)	208	187	11,23
projekty – školy, hasiči	1190	297	300,67
prodejce, který je „veřejným“ místem zpětného odběru	4	10	-60,00
sběrná místa celkem (bez mobilního sběru)	4916	3358	46,40
sběrná místa celkem	8683	7354	18,07
počet obyvatel ČR, od nichž je zajištěn zpětný odběr elektrozařízení	9 638 250	9 599 637	0,4

Počty míst zpětného odběru v jednotlivých krajích

kraj	2010		2011	
	počet míst zpětného odběru	počet obyvatel na 1 místo	počet míst zpětného odběru	počet obyvatel na 1 místo
Hlavní město Praha	14	88 087	17	74 242
Středočeský kraj	113	10 890	133	9 598
Jihočeský kraj	96	6 626	108	5 918
Plzeňský kraj	72	7 911	74	7 737
Karlovarský kraj	18	17 099	34	9 028
Ústecký kraj	52	16 075	82	10 196
Liberecký kraj	28	15 619	55	8 009
Královéhradecký kraj	40	13 847	65	8 528
Pardubický kraj	63	8 178	119	4 348
Kraj Vysočina	48	10 738	52	9 892
Jihomoravský kraj	113	10 152	189	6 121
Olomoucký kraj	33	19 424	60	10 693
Zlínský kraj	68	8 726	88	6 702
Moravskoslezský kraj	69	18 120	134	9 257
Česká republika celkem	827*)	12 656	1210*)	8 718

*) včetně míst vytvořených smluvně u posledních prodejců

Při mobilních svezích kooperujeme s 3767 obcemi. Naše sběrná síť jako celek zajišťuje zpětný odběr pro 9 638 250 obyvatel České republiky, zaznamenala tedy oproti roku 2010 nárůst o 0,4 %. Rozšiřováním sběrné sítě jsme docílili toho, že na jedno sběrné místo připadá v České republice průměrně 8700 obyvatel, což je o 45 % méně než v roce 2010.

Pro aktivnější spolupráci obcí

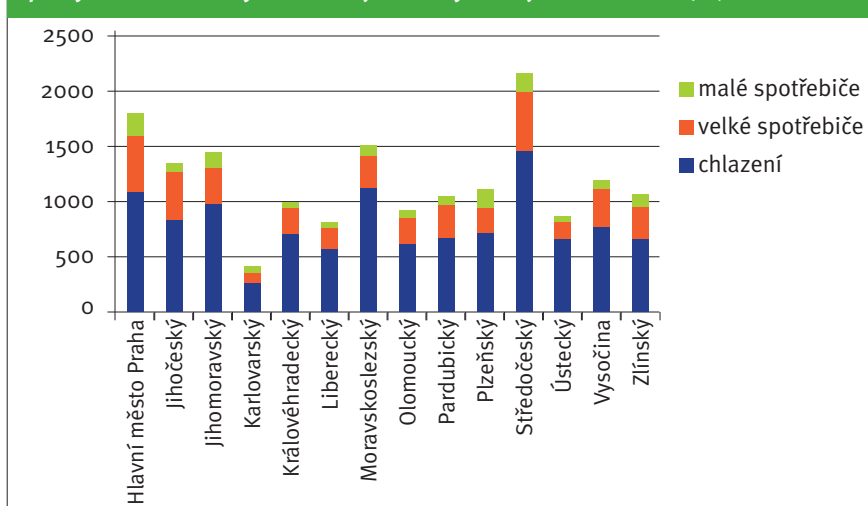
Aby se obce ještě aktivněji zapojily do zpětného odběru, využívali jsme k větší informovanosti setkání se starosty, místostarosty a pracovníky odpadového hospodářství na různých úrovních.

Šlo zejména o krajská setkání Svazu měst a obcí v Jihomoravském a Jihočeském kraji, konferenci ODPADY A OBCE v Hradci Králové, konferenci TEORIE A PRAXE V ODPADOVÉM HOSPODÁŘSTVÍ v Ústeckém a Libereckém kraji a další akce. Rovněž jsme připravili 13 prezentací na akcích

společnosti s r. o. Regionservis. Na nich bylo zastoupeno 1335 měst a obcí s celkovou účastí 1459 primátorů, starostů, místostarostů a dalších zástupců měst a obcí. Vytváření míst zpětného odběru na zák-

ladě uzavřených smluv jsme rovněž podpořili osobními jednáními v obcích, písemnými výzvami ke spolupráci, ale i účastí a prezentacemi na školeních, konferencích, kongresech a dalších aktivitách.

Zpětný odběr ze sběrných dvorů v jednotlivých krajích v roce 2011 (v t)

RECYKLAČNÍ HLÍDKA HLÁSÍ: NAVŠTÍVILI JSME 100 ŠKOL!

Rovných 100 škol po celé České republice navštívila jen během školního roku 2011/2012 naše *Recyklační hlídka*. Žáci jí předali k zpětnému odběru více než 1000 kusů elektrospotřebičů.

Nový projekt ELEKTROWINU *Recyklační hlídka* byl spuštěn loni v říjnu s cílem podpořit zpětný odběr drobných elektrospotřebičů a v tomto směru měl působit zejména na děti. V mnoha jiných projektech, které se již realizovaly, se ukazuje, že právě děti jsou v rodinách mnohdy těmi, kdo přiměje rodiče odkládat elektroodpad do míst k tomu určených.

Učení je hra – to platí i pro program *Recyklační hlídka*

Projektem *Recyklační hlídka* byl v podstatě doplněn a rozvinut úspěšně rozjetý program *Uklidme si svět*. *Recyklační hlídka* měla v plánu pro školní rok 2011/2012 navštívit se svým environmentálním programem stovku škol. To se jí podařilo zvládnout během loňského podzimu a letošního jara.

Podstatou programu *Recyklační hlídka* je vysvětlit dětem, proč je důležité recyklovat elektroodpad, a seznámit je s přínosem recyklace pro životní prostředí. Nemalý důraz je kladen na aspekt využití druhotných surovin získaných z vysloužilých elektrospotřebičů. Projekt je určen pro 1. a 2. stupeň základních škol.

Aby děti nově získané informace i poznatky zaujaly a lépe si je zapamatovaly, předával jim je několikačlenný tým *Recyklační hlídky* zábavně hravou interaktivní formou. Stávající i získané vědomosti z problematiky si také žáci mohli hned ověřit prostřednictvím kvízů a soutěží, měli možnost vyzkoušet si i zajímavé edukativní exponáty zapůjčené z libereckého IQ parku.

V den návštěvy *Recyklační hlídky* mohl každý žák přinést do školy vysloužilý

elektrospotřebič a získat za něj malý dárek. Ponejvíce děti odevzdávaly k recyklaci varné konvice, žehličky a fény. Ve všech navštívených školách se tak vysbíralo přes 1000 kusů starých elektrospotřebičů.

Děti zapomněly i zlobit

Projekt *Recyklační hlídka* si již krátce po svém rozjezdu získal velký ohlas a vzbudil ohromný zájem. Tour plán *Recyklační hlídky* byl velmi rychle obsazen zájemci. Chválu bylo slyšet od malých i dospělých účastníků.

„Chtěli bychom poděkovat za velmi pěkný program, zaujal děti i nás pedagogy. I my jsme se dozvěděli spoustu zajímavostí, vyzkoušeli si své IQ na různých hlavolamech. Děti byly po celou dobu natolik akční, že zapomněly i zlobit,“ napsali učitelé ZŠ a MŠ Chotěbuz.

„Rád bych jménem celé školy poděkoval za zábavnou a poučnou akci *Recyklační hlídka*. Žákům i vyučujícím se akce velmi líbila, a to natolik, že bychom ji chtěli příště zprostředkovat i 1. stupni,“ nechal se slyšet Mgr. Pavel Vala ze ZŠ a MŠ Suchdol nad Odrou.

Zájem škol i následný ohlas potvrzují, že projekt *Recyklační hlídka* splnil očekávání. Každá škola, která hlídku pozvala, získala certifikát s informací, kolik elektrospotřebičů žáci přinesli, výukový materiál a DVD s filmovým záznamem z několika akcí.

foto: ELEKTROWIN a.s.

Uklidme si svět!

PÁTÝ ROČNÍK JE VE FINÁLE

Blíží se konec školního roku a školy zapojené do projektu *Uklidme si svět* finišují. Celonárodní vítězové budou vyhlášeni a oceněni v červnu.

Stejně jako předchozí, také 5. ročník projektu *Uklidme si svět* zaujal žáky a studenty základních a středních škol. Aktivně se ho účastní více než 740 školských zařízení. Za první pololetí stačily školy sebrat již 109 tun vysloužilých elektrospotřebičů. Pokud by se stejné množství sebralo i v druhém pololetí, znamenalo by to, že se podaří překonat rekord z minulého ročníku, který představoval 206 tun elektroodpadu předaného k recyklaci.

Někdo kila shazuje, jiný je sbírá

V projektu *Uklidme si svět* se opět soutěží ve dvou kategoriích – v celkovém množství odevzdaných spotřebičů a v přepočtu hmotnosti vybraných elektrospotřebičů na žáka. Bonusy v podobě kilogramů navíc mohou žáci a studenti získat v doprovodných programech projektu.

Na základě podnětů, které vzešly od škol, byly v letošním roce uspořádány pouze čtyři mezisoutěže tak, aby se prodloužila doba na jejich splnění z jednoho na dva měsíce a školy měly větší prostor na vyjádření své kreativity. Splněním těchto dílčích soutěží si mohou školy připsat kilogramy do projektu navíc a zlepšit své stávající skóre.

První mezisoutěž *Vymyslete hru na téma zpětný odběr elektrozařízení* vyhrála ZŠ a MŠ Červená Voda a připsala si na své konto dalších 400 bonusových kilo-

gramů. Druhá se umístila ZŠ a MŠ Vilémov a třetí skončila ZŠ a MŠ Vepřová. Obě školy byly rovněž oceněny kilogramy navíc.

V druhé mezisoutěži *O nejkrásnějšího maskota* obsadili první příčku členové výtvarného kroužku Šikulové ze Svijan, na jejich konto opět přibýlo 400 kilogramů. Druzí byli žáci ze ZŠ Rudná a třetí stupínek patřil žákům ze ZŠ Hořice na Šumavě.

Vítězný maskot, kterého do soutěže zaslali členové výtvarného kroužku Šikulové ze Svijan

Děti v druhé mezisoutěži připravily zajímavé hry s tematikou zpětného odběru

Známi jsou také vítězové z třetí mezisoutěže, ve které měly děti vymyslet zadání soutěže s tematikou zpětného odběru elektrozařízení. Jak se zdá, zadání bylo velkým oříškem, a snad proto jsme ze škol obdrželi pouhé tři příspěvky. Návrhy si byly svým charakterem velmi podobné, a tak jsme udělili všem třem příspěvovatelům po 300 kilogramech do soutěže navíc. Těmi šťastnými tentokrát byly: ZŠ a MŠ Červená Voda, výtvarný kroužek Šikulové ze Svijan a ZŠ Rudná.

Čtvrtá a poslední mezisoutěž *Recyklační tanec* na vyhlášení těch nejlepších, obdobně jako celý pátý ročník soutěže, teprve čeká.

Tři neúspěšnější školy v každé z obou kategorií projektu *Uklidme si svět* v rámci České republiky se mohou těšit na atraktivní ceny od ELEKTROWINU, které jim budou slavnostně předány v červnu. V krajských kolech se ocenění dočkají i nejpilnější školy z jednotlivých regionů, a to na konci kalendářního roku v rámci slavnostního ukončení roční spolupráce s jednotlivými kraji.

foto: archiv ELEKTROWIN a.s.

CO SI POČÍT S FREONY? NAHLÉDLI JSME ZA BRÁNY CHEMIČEK

Freony z lednic dokážou odborné zpracovatelské firmy, s nimiž spolupracuje společnost ELEKTROWIN, beze zbytku odstranit, aniž by přitom bylo ohroženo životní prostředí. V minulých vydáních EWINU jste se už také dočetli, že tyto nebezpečné plyny lze dále zpracovat a výsledný produkt využít.

Ředitelka zákaznického oddělení ELEKTROWINU Ing. Taťána Pokorná nám popsala, jak toto zpracování vypadá v praxi. V uplynulých dnech totiž měla výjimečnou příležitost nahlédnout za jinak přísně střežené brány dvou vysoce specializovaných chemických továren ve Spolkové republice Německo a zhlédnout jedinečnou technologii pro zpracování a využití freonů (CFC/HCFC/HFC), která jinde v Evropě není k nalezení.

„Technologie závodů RCN Chemie v Gochu a Solvay Fluor poblíž Frankfurtu nad Mohanem na sebe úzce navazují. První freony destilací čistí od příměsí, druhá z vyčištěné suroviny ve svých reaktorech vyrábí kyselinu chlorovodíkovou a fluorovodíkovou, které se dále využívají v chemickém a farmaceutickém průmyslu. Efektivita procesu přitom činí 99,99 %,“ přibližuje Taťána Pokorná.

Skleníkové plyny míří do Německa z celé Evropy

Freony se do Německa vozí hned z několika zemí Evropy. Domácí produkce společně s dodávkami z Nizozemska a ze Slovinska stačí vytižit zpracovatelské kapacity na 60%. Dalšími zákazníky jsou kromě České republiky Belgie, Chorvatsko, Kypr, Francie a Rakousko. Němečtí specialisté očekávají také první várku z Rumunska, s níž nedávno podepsali smlouvu.

Než se freony dostanou k tzv. čištění v RCN Chemie GmbH, procházejí laboratoří, kde je z každé přichodící tlakové nádoby,

do nichž jsou freony čerpány a v nichž jsou také transportovány, odebrán vzorek a zkoumán, zda je vhodný pro tento proces zpracování a využití. Stejně tak tomu je i v rámci odchozích, vyčištěných freonů, putujících k využití do Solvay Fluor GmbH ve Frankfurtu.

Podle Ulricha Johanna, key account managera RCN Chemie GmbH, se v Gochu a Frankfurtu zpracuje ročně zhruba 600 tun freonů, přibližně 40 tun pochází od českého zpracovatele PRAKTIK system ze Stráže pod Ralskem. Kapacita zařízení v RCN Chemie GmbH je přitom využita přibližně z jedné poloviny a v Solvay Fluor GmbH je zcela nevytížený jeden ze tří reaktorů.

Freony je rovněž možné bezpečně zlikvidovat také ve spalovnách, toto řešení vychází dokonce jako levnější varianta. Někteří domácí i zahraniční zpracovatelé jí také dávají právě z tohoto důvodu přednost. Kromě likvidace těchto plynů ale takový postup nepřináší už žádnou další přidanou hodnotu.

„Navíc při spalování vznikají NO_x (oxidy dusíku), k čemuž v případě výroby uvedených kyselin z freonů nedochází, a to proto, že se v rámci procesu zpracování nepoužívá vzduch, ale čistý kyslík,“ dodává production manager Solvay Fluor GmbH Robert Schmitt.

Odborníci a firmy, které tuto možnost zpracování freonů využijí, proto považují spolupráci s německými specialisty zároveň za projev vysoce ekologického myšlení.

Co sud, to 2500 lednic

Freony se do Německa vozí ve speciálních tlakových nádobách různých typů. Každá z nich má dokonce svůj vlastní technický průkaz, který se musí každých 10 let po přísné kontrole obnovovat. Freony se do nich jímají pod tlakem 40 barů (tlak o velikosti jednoho baru je přibližně stejný jako atmosférický tlak na úrovni hladiny moře).

Do největší z těchto nádob, která velikostí i tvarem připomíná sud – dejme tomu na pivo –, se vejde 500 až 800 kilogramů stlačeného freonu. Takové množství získají v PRAKTIK systému a v dalších zpracovatelských firmách zhruba z 2500 lednic.

Kde se dřív používaly freony

Freon se v chladicích zařízeních staršího data výroby vyskytoval v chladicím okruhu a také jako nadouvadlo v PUR-pěně, která tvoří tepelnou izolaci skříně. Právě tato zařízení se dnes dostávají díky kolektivnímu systému ELEKTROWIN do zpětného odběru a k ekologickému zpracování.

V chladicím okruhu se v současnosti místo freonů využívají izobutany, které se zároveň plní jako hnačí plyn do lahvíček se spreji. Jako nadouvadlo v PUR-pěně byl freon nahrazen pentanem.

Po vzoru západních norem se chystá úprava české legislativy, která stanoví zpracovatelům povinnost zachytávání pentanu z rozdrčené PUR-pěny získané z nových typů lednic.

foto: archiv ELEKTROWIN a.s.

MEZINÁRODNÍ KONGRES O RECYKLACI ELEKTROZAŘÍZENÍ V SALCBURKU

Požadavky na opětovné použití vysloužilých elektrozařízení jsou v současnosti předmětem rozsáhlé diskuse ve všech členských zemích EU.

Jednotlivé státy hledají vlastní přístupy odpovídající specifickým místním podmínkám. Ukazuje se, že v některých oblastech možná technologický vývoj předběhl vývoj legislativního rámce, a ne všechny představy se může podařit snadno přenést do každodenní praxe.

O tomto tématu – ale zdaleka nejen o něm – se diskutovalo i na 11. mezinárodním kongresu o recyklaci elektroniky. Uskutečnil se ve dnech 18. až 20. února v rakouském Salcburku a nechyběli na něm ani zástupci největšího českého kolektivního systému ELEKTROWIN.

Co nás zaujalo...

Obsáhlou prezentaci představil účastníkům konference Dimitří Strybos z Belgie, který zastupoval Vlámskou veřejnou agenturu pro odpady.

Připomněl, že podle evropské směrnice by všude, kde je to vhodné, mělo být upřednostněno opětovné použití vysloužilých spotřebičů před jejich recyklací. Zároveň ale upozornil na poznatky Vlámského regionu Belgie, které mohou pomoci identifikovat možné oblasti střetu tohoto požadavku s realitou všedního dne.

Dimitří Strybos poukázal například na skutečnost, že spotřeba energie, kterou využívají elektrozařízení k svému provozu, se neustále snižuje. Nejmarkantnější je to u chladniček a mrazniček, kde za posledních 20 let klesla v průměru na polovinu – z někdejších 500 kWh za rok na nyníjších průměrných 250 kWh/rok.

Otázka tedy je, do jaké míry lze považovat za ekologické udržování takových zařízení v chodu, a to i za předpokladu,

že jinak vyhovují požadavkům současných norem – zejména bezpečnostním předpisům.

Jen na okraj: Když před časem ELEKTROWIN zkoušel vybrat u jednoho ze zpracovatelů mezi vysloužilci lednice schopné opětovného využití, vyhověla z celého vzorku 152 kusů pouze jedna – chladnička Minsk z roku 1985. Chtěli byste si ji ale opravdu zapojit doma do zásuvky? Takové spotřebiče, o které ve vyspělých evropských státech už ve skutečnosti stojí málokdo, by se teoreticky daly vyvážet do rozvojových zemí jako použité zboží. Strybos ale vybídl účastníky konference k zamyšlení nad dalšími souvisejícími riziky.

Zejména k CRT monitorům, z nichž lze získat některé dobře obchodovatelné materiály, se v těchto zemích často chovají jako k odpadu. Místo opětovného využití je rozeberou, co se prodat nedá, skončí na skládkách zcela v rozporu s našimi představami o ochraně životního prostředí.

Vlámská veřejná agentura pro odpady tedy shrnula požadavky na vysloužilé spotřebiče, kterých by se mohlo týkat opětovné využití, do tří bodů. Kritéria týkající se:

- stavu přístroje
- vlivu opětovného použití na životní prostředí
- jistoty odbytu opětovného použití a dostatečného zabezpečení při přepravě a manipulaci

Tato kritéria se od roku 2013 stanou na území Vlámského regionu Belgického království právně závaznými.

RECYKLACE V RUMUNSKU

Změny, k nimž došlo v systému nakládání s elektroodpadem po vstupu do Evropské unie roku 2007 v Rumunsku, popsal na 11. mezinárodním kongresu o recyklaci elektroniky v Salcburku Marius Costache ze společnosti GreenWEEE International.

V Rumunsku podle něj existuje přes 45 subjektů, jež mají oprávnění zpracovávat vysloužilá elektrozařízení. Většina pracuje na bázi ruční demontáže, aniž by měly zařízení, která jim umožňují zachytit nebezpečné látky.

GreenWEEE je sice také jedním ze zpracovatelů, ale jedná se o integrované zpracovatelské zařízení, jež na rozdíl od ostatních disponuje nejmodernějšími technologiemi zajišťujícími opětovné použití i využití materiálů z více než 95% a rovněž správné nakládání s nebezpečnými látkami.

Rumunsko v současnosti naplňuje Národní strategii nakládání s odpady (NWMS) na období let 2003–2013, na ni navazuje Národní plán nakládání s odpady (NWMP), který je revidován každých pět let.

Ve sběru vysloužilých zařízení z domácností mají klíčovou úlohu výkonné orgány administrativně-územních jednotek. Ty organizují, řídí a koordinují sběr, jakož i převod zpětně odebraných zařízení na výrobce nebo jejich kolektivní systémy, aby recyklace byla provedena v souladu s legislativou.

Místní orgány jsou povinny zajistit existenci a fungování alespoň jednoho místa zpětného odběru elektrozařízení pro každých 50 000 obyvatel, ale ne méně než jedno takové místo v každém městě. Těchto míst zatím funguje zhruba 200.

VYŘEŠIT NERUDOVSKÉ: „KAM S NIMI?“ POMÁHÁ **PUTUJÍCÍ KONTEJNER**

Putující kontejner spolykal za své bezmála čtyřleté působení již více než 930 tun vysloužilého elektrozařízení. Svazky měst a obcí dostaly prostřednictvím tohoto projektu možnost nechat přistavit mobilní alternativu sběrného dvora každému doslova „pod nos“.

Jen za rok 2011 *Putující kontejnery* procesovaly 37 mikroregionů, navštívily více než 560 obcí a odvezly přes 230 tun vysloužilého elektrozařízení. Dva měsíce putovaly po městských částech Praha 4 a Praha 10. Přistaveného kontejneru k odložení nepotřebných spotřebičů mohlo využít téměř 600 000 obyvatel.

Lidé jsou stále ještě pohodlní

Průzkum provedený v roce 2010 ukázal, že Čechy, kteří jsou v zásadě ochotni chovat se příkladně ekologicky, stále ještě odrazuje od cesty do sběrného dvora, kam mohou odložit vysloužilé elektrospotřebiče, vzdálenost, kterou subjektivně vnímají jako příliš velkou. V malých obcích, kde sběrné dvory nemají, může být „štrapáce“ do několik kilometrů vzdáleného sběrného místa dlouhá zcela objektivně. Není proto divu, že se projekt ELEKTROWINU – *Putující kontejner* – setkal s tak pozitivním ohlasem. Svazky obcí a mikroregiony velmi brzy pochopily, že jim pomůže vyřešit onen odvěký nerudovský problém „kam s nimi“ – v případě vysloužilých spotřebičů spíše „kam s nimi“ – a ještě přinese do jejich rozpočtu finanční příspěvek. Zároveň ušetří prostředky z obecního rozpočtu díky tomu, že nemusejí spotřebiče likvidovat na své náklady jako součást komunálního odpadu nebo mobilního sovu.

Nejfrekventovanější byl 42. týden, ve kterém putovaly kontejnery v devíti svazcích najednou. Na cestách strávil kontejner 796 dní.

Nejaktivnější „sběrači“ jsou na Plzeňsku a Novoměstsku

Kdo umí počítat, jistě si dokáže výhody *Putujícího kontejneru* snadno prokalkulovat. Touto matematikou se nechali inspirovat v mikroregionech Plzeň-jih, Novoměstsko, ale také v nižším středním Podyjí, na Mariánskolázeňsku či v mikroregionu Povodí Loučka, kde si *Putující kontejner* objednávali opakovaně minimálně dvakrát ročně.

Nově se do projektu přihlásilo 16 mikroregionů s více než 79 000 obyvateli. Ukazuje se ale, že celý systém zpětného odběru, jehož je *Putující kontejner* významnou součástí, už se zřejmě postaral o stažení podstatné části „vysloužilců“ z českých domácností. Při vyšší frekvenci výjezdů (v roce 2010 jich bylo 424, loni 552) se totiž snížila výtěžnost na obyvatele z 1,008 na 0,78 kg.

Odměny pro obce

paušální odměna	výtěžnost		
	od 3 kg/obyvatel	od 1,01 kg včetně do 2,99 kg/obyvatel	do 1 kg/obyvatel
obce do 500 obyv.	1000 Kč	500 Kč	250 Kč
obce od 501 do 1500 obyvatel	2000 Kč	1000 Kč	500 Kč
obce nad 1501 obyv.	3500 Kč	1750 Kč	875 Kč

Odměny pro svazky

účast do 10 obcí	3000 Kč	1500 Kč	1500 Kč
11 až 25 obcí	6000 Kč	3000 Kč	3000 Kč
více než 26 obcí	1000 Kč	5000 Kč	5000 Kč

Novinky v pravidlech projektu *Putujícího kontejneru*

Právě snížení výtěžnosti zpětného odběru vedlo ELEKTROWIN k úpravě podmínek pro výplatu příspěvků pro obce za vybraná elektrozařízení. Od letošního roku bude odměna pro obce a svazek nově závislá na výtěžnosti sebraných spotřebičů na obyvatele. Jak se to konkrétně odrazí ve vyplacených penězích, to ukazuje tabulka.

Aby byly prostředky rozdělovány spravedlivě, musí odpovědná osoba vést jednoduchou statistiku o počtech spotřebičů ukládaných do kontejneru za každou zúčastněnou obec, a to ve třech logistických skupinách (1. chlazení, 2. velké spotřebiče, 3. malé spotřebiče).

Není nutné, aby vypisovala konkrétní druhy spotřebičů, ale musí uvést vždy celkové množství za jednotlivou logistickou skupinu, např. chlazení 8, velké spotřebiče 15, malé spotřebiče 42.

Jaké spotřebiče obsahují jednotlivé logistické skupiny, co vše je třeba ještě zajistit, aby mohl do mikroregionu *Putující kontejner* vyrazit, se dozvíte na webu: www.elektrowin.cz, či provozním oddělením u **Ing. Martina Černého** (tel.: 241 091 843, martin.cerny@elektrowin.cz).

Nový RECOS® SÁM PŘIPRAVÍ PODKLADY PRO ČERPÁNÍ ODMĚN

ELEKTROWIN dále zjednodušil, zpřesnil a zdokonalil práci s informačním systémem RECOS®.

Na základě průzkumu shromáždil požadavky subdodavatelů, díky tomu je nový RECOS® schopen ještě lépe zajišťovat komunikaci se sběrnými místy, zpracovateli i dopravci a poskytovat zpětnou vazbu.

Nově byl do systému zakomponován například modul pro sledování velkoobjemových WINTEJNERŮ, hlášení o jejich poškození a záznamy o údržbě. WINTEJNERY se přitom dříve sledovaly samostatně.

Do systému RECOS® byl zakomponován také další modul, kontrolní, který umožňuje kupříkladu zpětnou kontrolu kompletnosti odebraných spotřebičů. Pro ELEKTROWIN to bude neocenitelný zdroj informací, jenž umožní nabízet partnerům různá řešení přímo na míru.

Údaje o nekompletnosti odhalí slabiny zabezpečení

„Opakující se údaje o nekompletnosti spotřebičů v konkrétním sběrném dvoře nám umožní doporučit vhodné prostředky k zabezpečení, na něž lze čerpat příspěvky z Motivačního programu,“ vysvětluje provozní ředitelka ELEKTROWINU Tereza Ulverová.

Nový RECOS® si posvítí také na chyby, které měl dřív na svědomí „lidský faktor“. Zavádí totiž automatické kontrolní mechanismy eliminující překlepy, které při vykazování mohly mít velmi nepříjemné důsledky. Stačilo třeba zaměnit jednotky hmotnosti – kilogramy za tuny – a na světě byl zcela nesmyslný souhrnný výsledek.

Kdy má přijet jaké auto

„Stačilo ale také, aby sběrný dvůr sice pracoval se správným množstvím, objednal, dejme tomu, odvoz 80 lednic, jeho pracovníci ale neuvědli, že je třeba odvézt

kontejner, v němž jsou naskládány. Pak pro lednice nepřišlo to správné auto,“ popisuje běžné omyly Tereza Ulverová.

Díky nové verzi systému RECOS® už nemusejí sběrná místa ELEKTROWINU sama generovat podklady pro fakturaci. Sdělení, kolik za co mají fakturovat, přichází nyní do všech sběrných míst e-mailem na základě vykázaných množství odevzdaných spotřebičů. „Slibujeme si od toho, že se čerpání odměn zvýší,“ říká Tereza Ulverová. Dosud se podle ní čerpalo jen zhruba 70% objemu, který byl na odměny určen.

OSM KRAJŮ ČR ZINTENZIVNILO ZPĚTNÝ ODBĚR DÍKY SPOLUPRÁCI S ELEKTROWINEM

V osmi ze čtrnácti krajů České republiky se podařilo výrazně zvýšit objem zpětně odebraných elektrozařízení. Jsou to ty, které se zapojily do projektu *Intenzifikace zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadu*, který připravila společnost ELEKTROWIN.

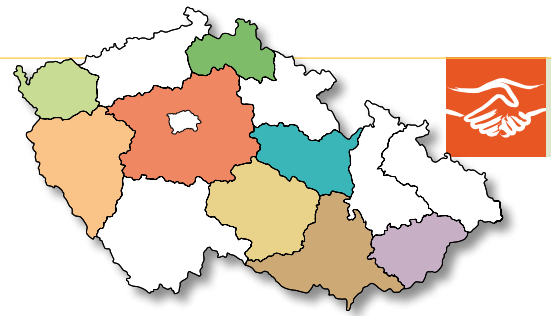
Nemalou zásluhu má na tom i snaha obcí vylepšit si své velmi napjaté rozpočty. Svědčí o tom nárůst žádostí o čerpání finančních prostředků z Motivačního

programu kolektivního systému ELEKTROWIN. Šanci požádat o podporu v roce 2011 využilo 135 obcí, mezi které bylo rozděleno 4 324 827 korun. Finanční podporu

na zpětný odběr elektrozařízení mohly svazky obcí a mikroregiony rovněž čerpat z programu *Putující kontejner*. Ten v roce 2011 navštívil 552 českých měst a obcí. Do sběrných dvorů přitom odvezl téměř 233 tisíc kilogramů vysloužilých elektrospotřebičů.

Obě tyto možnosti využilo i osm krajů České republiky, a to kraje Jihomoravský, Karlovarský, Liberecký, Pardubický, Plzeňský, Středočeský, Kraj Vysočina a Zlínský. Navíc zapojením do krajského projektu se obce mohly spolupodílet na řadě dílčích akcí, které směřovaly zejména k posílení informovanosti o zpětném odběru.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ	KARLOVARSKÝ KRAJ	LIBERECKÝ KRAJ	PARDUBICKÝ KRAJ
<p>WINTEJNER: nově byly umístěny tři ve dvou městech</p> <p>Motivační program: odměna byla vyplacena 16 městům, z toho bylo pořízeno: 9x stacionární kontejner, 4x kamerový systém, 2x mechanické zabezpečení a 1x byla zpevněna plocha</p> <p>Putující kontejner: navštívil čtyři mikroregiony či svazky měst a obcí, svezeno bylo 32,7 t EEZ z 38 obcí</p> <p>Akce v ZOO: proběhla ve spolupráci s Magistrátem města Brna, odevzdáno bylo 289 kg OEEZ – za vstupenku zdarma</p> <p>Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Bystřice–Kučerov–Jihomoravské Pavlovice–Bystřice–Brno</p> <p>Uklidíme si svět: je registrováno 94 škol (oproti roku 2010 nárůst o 54 škol)</p> <p>Školení a vzdělávání: exkurze zástupců měst a obcí kraje do zpracovatelského zařízení Kovosteel a Rumpold ve Starém Městě</p> <p>Setkání starostů: VI. setkání starostů kraje v červnu 2011</p> <p>Akce: vyhodnocení obcí v soutěži <i>My třídíme nejlépe</i></p> <p>Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v prosinci 2011.</p>	<p>WINTEJNER: nově byl umístěn jeden WINTEJNER</p> <p>Motivační program: odměna byla vyplacena třem obcím, z toho byl pořízen 2x stacionární kontejner, 1x vysokozdvizný vozík a 2x plachta na WINTEJNER</p> <p>Putující kontejner: navštívil tři svazky obcí, svezeno bylo 8,6 t EEZ z 22 obcí</p> <p>Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Karlovy Vary–Boží Dar</p> <p>Uklidíme si svět: registrováno 26 škol (oproti roku 2010 nárůst o 16 škol)</p> <p>Školení a vzdělávání: zástupci ELEKTROWINU se zúčastnili setkání odpadářů v Černošíně</p> <p>Setkání starostů: VI. setkání starostů se uskutečnilo v březnu v Lázních Kynžvart</p> <p>Akce: uskutečnily tři akce pro veřejnost, společně připravena brožurka pro vybrané obce a města</p> <p>Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v listopadu 2011.</p>	<p>WINTEJNER: nově byly umístěny čtyři ve třech městech</p> <p>Motivační program: odměna byla vyplacena sedmi obcím, z toho bylo pořízeno: 3x stacionární kontejner, 2x kamerový systém, 1x vysokozdvizný vozík a 1x plachta</p> <p>Putující kontejner: navštívil dva mikroregiony či svazky měst a obcí, svezeno bylo 7,9 t EEZ z 24 obcí</p> <p>Akce v ZOO: bylo odevzdáno 289 kg vysloužilců výměnou za dětskou vstupenku či slevu pro dospělého</p> <p>Mobilní reklama: byla umístěna na autobusové lince Vrchlabí–Ústí nad Labem</p> <p>Uklidíme si svět: je registrováno 37 škol (oproti roku 2010 nárůst o 28 škol)</p> <p>Školení a vzdělávání: porada pracovníků odpadového hospodářství, exkurze do zpracovatelského zařízení PRAKTIK system ve Stráži pod Ralskem</p> <p>Setkání starostů: VI. setkání starostů se uskutečnilo v únoru 2011</p> <p>Akce: <i>Zaskoňte si pro radu, jak se zbavit odpadu</i> – vzdělávací program pro žáky MŠ až SŠ, <i>Jaké jsou dopady, když netřídíme odpady</i> – vzdělávací program určený žákům ZŠ</p> <p>Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v lednu 2012.</p>	<p>WINTEJNER: nově bylo umístěno sedm ve čtyřech městech</p> <p>Motivační program: odměna byla vyplacena 12 městům a obcím, za ně bylo pořízeno: 10 stacionárních kontejnerů, 1x vysokozdvizný vozík, 1x zpevněná plocha, 1x skladovací prostředek</p> <p>Putující kontejner: navštívil dva mikroregiony či svazky měst a obcí, svezeno bylo 8,2 t EEZ z 20 obcí</p> <p>Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Pardubice–Žamberk</p> <p>Uklidíme si svět: je registrováno 48 škol (oproti roku 2010 nárůst o 31 škol)</p> <p>Školení a vzdělávání: seminářů pro zástupce obcí, podzimní společné setkání zástupců ORP Pardubického a Královéhradeckého kraje</p> <p>Setkání starostů: XIII. setkání starostů kraje se uskutečnilo v říjnu 2011</p> <p>Akce: ELEKTROWIN se zúčastnil 10 z 12 pořádaných akcí <i>Barevný den plný her</i> v Pardubickém kraji</p> <p>Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v lednu 2012.</p>

Smyslem jednotlivých kroků projektu, ke kterým se obě strany zavázaly, bylo nejen šířit osvětu mezi obyvateli kraje o správném nakládání s vysloužilými elektrospotřebiči, ale i informovat obce o možnostech bezplatného odběru elektrozařízení.

V neposlední řadě pak tyto kroky vedly i k zvýšení počtu míst zpětného odběru a jejich rozšíření o nové možnosti, jako jsou školy, organizace či mobilní svozy.

Každý kraj má svá specifika, jejich obyvatelé jsou někde více, jinde méně naklonění tomu, aby vysloužilé spotřebiče odkládali do míst k tomu určených – proto také akce, které se v krajích realizovaly nebo se jich ELEKTROWIN účastnil, byly různorodé.

Co vše se za rok v krajích společně podařilo, ukazuje níže uvedený přehled.

Rok 2012 by měl být ještě úspěšnější

Jak už to tak bývá, při hodnocení se ukázalo, které dílčí úseky z projektu *Intenzifikace zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadu* byly úspěšné, ve kterých by bylo dobré pokračovat nebo je více rozvíjet. Rozhodně to jsou především akce vzdělávacího a informačního charakteru, jako je například projekt *Zaskočte si pro radu, jak se zbavit odpadu* – o který projevil zájem kraje Zlínský, Karlovarský a opakovaně i Kraj Vysočina.

Informační stánek ELEKTROWINU zavítá na akce pro veřejnost například na biofarmu *Kozodoj* či na *Den záchranářů* na Karlovarsku. V Královéhradeckém a Pardubickém kraji se pak s týmem ELEKTROWINU setkáte na akcích nazvaných *Barevný den plný her*. Již šestým rokem poběží projekt *S vysloužilci do ZOO*. ELEKTROWIN pod-

poří i regionální soutěže ve sběru odpadu, například *Keramickou popelnici* ve Zlínském kraji, *Perníkovou* v Pardubickém kraji a soutěž *My třídíme nejlépe* v Jihomoravském kraji a na Vysočině. Mikroregionům a svazkům obcí pak bude i letos k dispozici *Putující kontejner*, všechny zasmluvněné obce mají možnost čerpat odměny z *Motivačního programu* a pro sběrné dvory může být přínosem *WINEJNER*. Dále je v nabídce pomoc s osvětovými kampaněmi, prostřednictvím brožurky pro obce, CD s články či účast na seminářích a poradách pro zástupce obcí. V rámci spolupráce s Plzeňským krajem se připravuje i letáková kampaň pro vybraná města a obce.

Možností, jak prohloubit spolupráci s kraji, je hodně a je jen na krajích, jak příležitosti, které nabízí ELEKTROWIN, využijí. Blížší informace můžete žádat na e-mailu: marketing@elektrowin.cz.

PLZEŇSKÝ KRAJ

WINEJNER: nově bylo umístěno jedenáct v šesti městech

Motivační program: odměna byla vyplacena pěti městům a obcím, byla za ně pořízena 2x manipulační technika, 1x stacionární kontejner na drobné elektro, 1x vysokozdvíhací vozík a 1x byla zpevněna plocha

Putující kontejner: navštívil tři mikroregiony či svazky měst a obcí, svezeno bylo 64 t EEZ z 204 obcí

Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Plzeň–Domažlice–Cham

Uklidme si svět: registrováno 36 škol (nárůst o 18 škol)

Školení a vzdělávání: setkání se starosty kraje se uskutečnilo v květnu 2011 v Hradišti u Domažlic

Setkání starostů: VIII. setkání starostů kraje se uskutečnilo v říjnu 2011

Akce: ELEKTROWIN se podílel na výrobě samolepek na kontejnery na směsný odpad a brožurky pro vybrané obce a města, zúčastnil se *Radbuza festu*

Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v lednu 2012.

STŘEDOČESKÝ KRAJ

WINEJNER: nově bylo umístěno 13 WINEJNERŮ v šesti městech a jednoho prodejce v Čestlicích

Motivační program: odměna byla vyplacena 11 městům a obcím, z toho byly pořízeny tři stacionární kontejnery na malé elektro, 1x kamerový systém, vysokozdvíhací vozíky, plachty na WINEJNERY, rozšíření sběrného místa, zpevnění plochy

Putující kontejner: navštívil dva mikroregiony či svazky měst a obcí, svezeno 7,5 t z 12 obcí

Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Kolín–Svojišice

Uklidme si svět: registrováno 71 škol (oproti roku 2010 nárůst o 42 škol)

Školení a vzdělávání: zástupkyně ELEKTROWINU se účastnila setkání zástupců měst a obcí

Setkání starostů: VII. setkání starostů se uskutečnilo v září 2011

Akce: ELEKTROWIN se spolu se Středočeským krajem zúčastnil *Středočeských dožíněk*, 120 návštěvníků předalo starý spotřebič a získalo slevu 50 Kč na vstupném

Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v lednu 2012.

KRAJ VYSOČINA

WINEJNER: nově bylo umístěno sedm WINEJNERŮ ve třech městech a u jednoho prodejce

Motivační program: vyplacená odměna byla použita na pořízení kamerového systému

Putující kontejner: navštívil 5x čtyři svazky obcí s počtem 54 obcí, svezeno 23,5 t EEZ

Akce v ZOO: proběhla v srpnu v ZOO Jihlava, za přinesený spotřebič obdrželi děti i dospělí vstupenku zdarma, sebráno bylo 289 kg OEEZ

Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Žďár n. Sáz.–Pardubice–Hradec Králové

Uklidme si svět: registrováno 39 škol (oproti roku 2010 nárůst o 25 škol)

Školení a vzdělávání: zástupci ELEKTROWINU se zúčastnili setkání odpadářů v listopadu v Hrotovicích

Setkání starostů: VI. setkání starostů kraje se uskutečnilo v květnu 2011

Akce: *Zaskočte si pro radu, jak se zbavit odpadu* proběhlo v deseti městech kraje, ELEKTROWIN se též zúčastnil soutěže obcí *My třídíme nejlépe*

Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konferenci v listopadu 2011.

ZLÍNSKÝ KRAJ

WINEJNER: nově byly umístěny tři WINEJNERY ve dvou městech

Motivační program: odměna byla vyplacena sedmi obcím, z toho bylo pořízeno: 5x stacionární kontejner, 1x mechanické zabezpečení a 1x zpevněná plocha

Putující kontejner: navštívil čtyři mikroregiony či svazky měst a obcí, svezeno bylo 15,3 t EEZ z 30 obcí

Akce v ZOO: proběhla v červnu, za přinesený spotřebič obdržely děti vstupenku zdarma, vybráno bylo 486 kg EEZ

Mobilní reklama: byla umístěna na autobus linky Prostějov–Kroměříž–Zlín

Uklidme si svět: registrováno 47 škol (oproti roku 2010 nárůst o 22 škol)

Školení a vzdělávání: školení zástupců ORP kraje v Novém Hrozenkově, setkání zástupců měst a obcí u zpracovatele Kovosteel a Rumpold ve Starém Městě u Uherského Hradiště

Setkání starostů: VI. setkání starostů kraje se uskutečnilo v dubnu 2011 v Otrokovicích

Akce: vyhlášení výsledků soutěže obcí *Keramická popelnice*, *Putovní výstava vysloužilých EEZ*

Zhodnocení spolupráce a ocenění nejlepších škol proběhly na tiskové konfer. v listopadu 2011.

ELEKTROWIN SE DÁL AKTIVNĚ ZAPOJUJE DO ČINNOSTI WEEE FORA

Hlavní aktivitou WEEE Fora byl i v roce 2011 projekt WEELABEX, spolufinancovaný z fondu Life Plus Evropské unie.

Cílem projektu je nastavit závazná pravidla a standardy pro činnost kolektivních systémů i jejich subdodavatelů. Valná hromada WEEE Fora 1. dubna 2011 schválila Standardy WEELABEX, které se skládají ze tří částí:

- WEELABEX normativní požadavky na sběr
- WEELABEX normativní požadavky na dopravu
- WEELABEX normativní požadavky na zpracování

Členové WEEE Fora musí sice naimplementovat standardy do svých smluvních vztahů až do roku 2014, nicméně činnost WEEE Fora se v roce 2011 zaměřila převážně na přípravu metodiky a dokumentů pro provádění auditů ověřujících shodu jednotlivých dodavatelů se standardy WEELABEXU.

Proběhl také první zkušební audit spojený s tréninkem auditorů v Itálii v říjnu 2011 za účasti naší společnosti zastoupené nezávislým externím auditorem.

Projekt na zvýšení sběru

Skutečně významným počinem byl projekt *Strategie, nástroje a podněty určené k zlepšení sběru OEEZ*, do kterého ELEKTROWIN výrazně přispěl. Projekt značnou měrou podpořil to, proč WEEE Forum historicky vzniklo – výměnu zkušeností. A kde jinde najít náměty pro zlepšení sběru než u jiných členských systémů. Projekt byl zaměřen na zlepšení sběru elektrozařízení a identifikaci faktorů, které přispívají k maximalizaci množství shromážděných elektrozařízení a minimalizaci nákladů. Hlavními body projektu byly:

- sdílení zkušeností a identifikace

inovatивních způsobů zlepšení sběru elektroodpadů

- porovnání sběrných prostředků v jednotlivých zemích a v daných kategoriích
- optimalizace přepravních nákladů v konkrétních zemích
- prostředky pro zvyšování informovanosti veřejnosti

Na základě podkladů od členů WEEE Fora byla vypracována zpráva, která byla rozdělena do tří okruhů:

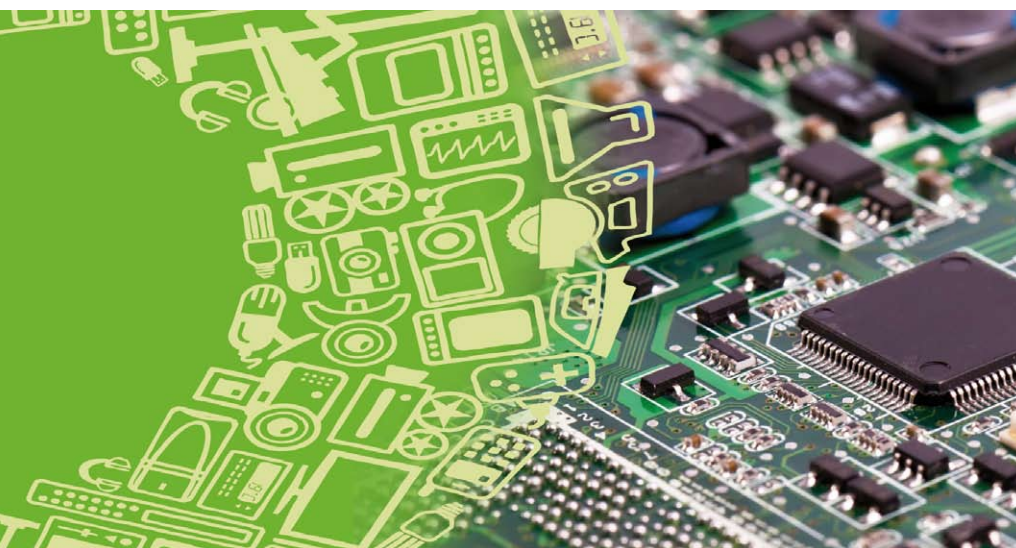
1. Strategie sběru EEZ
2. Metody sběru – úspěšně implementované způsoby sběru hlavních skupin EEZ
3. Speciální akce pro sběr a podporu sběru

O kolektivním systému ELEKTROWIN se zpráva v oblasti strategie sběru zmiňuje mimo jiné v souvislosti se zaměřením na obce a bezpečnost sběrných míst, kde byly představeny možnosti obcí získat odměny na mechanické a elektronické zabezpečení, kamerové systémy, zpevnění plochy a sklad na velké spotřebiče.

Mezi úspěšně implementovanými způsoby sběru hlavních skupin EEZ představuje zpráva různé metody sběru podle jednotlivých skupin elektrozařízení, jako jsou přepravní kontejnery, palety, pouliční kontejnery, interiérové kontejnery, sběrné prostředky pro sběrné dvory, prodejny, školy i veřejně přístupné prostory.

Zpráva zmiňuje také sběrné prostředky, které jsou „specialitou“ ELEKTROWINU – oba typy WINEJNERU, stacionární kontejner i drátěný program do prodejen.

Mezi speciálními akcemi pro sběr a podporu sběru uvádí zpráva příklady marketingových a komunikačních kampaní, které uskutečňují nejrůznější kolektivní systémy – členové WEEE Fora. Čestné místo mezi nimi zaujímá projekt ELEKTROWINU *Recyklujte s hasiči*.

NA SEMINÁŘ S BLOKEM, TUŽKOU A VYSLOUŽILÝM SPOTŘEBIČEM

Již tradičně uspořádal ELEKTROWIN počátkem prosince předvánoční pracovní setkání s výrobci – v Praze v hotelu Barceló a v Brně v Bobycentru.

Tentokrát však organizátoři pro pozvané připravili i malé překvapení. Spolu s pozvánkou na seminář výrobci obdrželi tašku, ve které mohli na setkání přinést vysloužilý elektrospotřebič. Za ten pak dostali malý dárek. Tuto možnost využila téměř polovina zúčastněných. Zástupci 55 výrobců se poté v pracovní části programu dozvěděli řadu potřebných a zajímavých informací. Hlavními tématy byly aktivity ELEKTROWINU na podporu plnění

povinností výrobců v roce 2011, zapojení do práce WEEE Fora a přehled kolektivních systémů Evropy, nejvýznamnější projekty roku 2011, vývoj legislativy v ČR i EU v roce 2011, inovace v systému Recos provedené v roce 2011, trendy ve zpětném odběru a plán na rok 2012. Za ELEKTROWIN vystoupili generální ředitel kolektivního systému Roman Tvrzník, finanční ředitel Zdeněk Dušek a ředitelka zákaznického oddělení Táňa Pokorná. V bohaté diskusi zaujaly velký prostor praktické poznatky při vykazování výrobců. Jako nejvíce přínosná účastníci vyhodnotili témata: inovovaný Recos, vývoj legislativy v ČR a EU a nejvýznamnější projekty roku 2011.

foto: archiv ELEKTROWIN a.s.

VZORKOVÁNÍ ZPŘESNÍ ROČNÍ ZPRÁVU

Tradiční vzorkování, při kterém ELEKTROWIN zjišťoval skladbu spotřebičů v jednotlivých skupinách, dostává nový obsah a význam.

Zpracovatelé nyní provádějí několik typů vzorkování. Jednak pokračují v pravidelném vzorkování, při kterém rozlišují spotřebiče uvedené na trh před 13. srpnem 2005 a po tomto datu, a nadále spotřebiče vzorkují podle finančních skupin, což usnadňuje pozdější rozdělení nákladů. S novou verzí RECOS® přibyl zákon o vzorkování obsahu WINEJNERŮ – k rozdělení hmotnosti na velké a malé spotřebiče – a nový kabát dostala i evidence kompletnosti zpětně odebraných chladniček.

Zpracovatelské společnosti – ELEKTROWIN má v současnosti uzavřeny smlou-

vy se 17 zpracovateli – zasílají každoročně nejpozději do 31. ledna ELEKTROWINU souhrnnou zprávu o všech činnostech realizovaných v rámci smluvního vztahu za předcházející kalendářní rok. Tyto podklady pak ELEKTROWIN po ověření a porovnání s vlastními daty začlení do roční zprávy pro Ministerstvo životního prostředí ČR, kterou jsou výrobci povinni každoročně zpracovat a podat. Tuto povinnost ale neplní výrobci individuálně, nýbrž právě prostřednictvím ELEKTROWINU. V roce 2011 tak bylo z celkového množství více než 26 tisíc tun zpracovaných spotřebičů vzorkováno více než 12 %.

Výsledky detailního vzorkování představují výchozí stav pro další rozpad do jednotlivých skupin spotřebičů. Kromě chlazení, které vždy spadá do skupiny 1 a je sbíráno jako samostatné, dochází k rozpadu podle finančních a logistických skupin, do skupin podle zákona o odpadech nebo podle způsobu sběru – což jsou další podstatné informace pro vyplnění roční zprávy. Nezanedbatelný je význam vzorkování pro přesné rozúčtování nákladů ve vztahu k příjmům v jednotlivých finančních skupinách. Vzorkování tak slouží jako jeden z nejvýznamnějších podkladů pro aktualizaci výše recyklačních příspěvků v jednotlivých finančních skupinách. Z podkladů zpracovatelů tak mimo jiné vyplývá, že k recyklaci bylo v roce 2011 předáno 92,70 % historických chladicích zařízení, 86,44 % velkých spotřebičů prodaných před 13. srpnem 2005 a 70,39 % malých spotřebičů pocházejících z tohoto období.

RODÍ SE NOVÁ EVROPSKÁ SMĚRNICE PRODEJCI SPOLUPRACUJÍCÍ S ELEKTROWINEM SE NA NI PŘIPRAVUJÍ S PŘEDSTIHEM

Připravovaná evropská směrnice, která už prošla druhým čtením v Evropském parlamentu, dále zpřísňuje požadavky na fungování systému zpětného odběru – jednou z oblastí je i rozšíření možnosti odevzdávání malých spotřebičů z domácností (přesná citace viz rámeček).

Je jen otázkou času, kdy se požadavek směrnice promítne i do české legislativy. ELEKTROWIN je ale na očekávanou novou zákonnou úpravu připraven už dnes, díky němu získali náskok i prodejci. Ty ELEKTROWIN již od roku 2008 vybavuje sběrnými koši na malé spotřebiče a stará se o další nakládání s „vysloužilci“, které do nich odloží zákazníci i návštěvníci prodejen, kteří si nový spotřebič nekoupí. „Většina prodejců již od zákazníků takto spotřebiče odebírá. Z vlastní zkušenosti vědí, že spokojení zákazníci se rádi vracejí,“ uvádí Ing. Roman Tvrzník, generální ředitel.

Zdánlivý paradox: neprodáš a stejně vyděláš

Zapojit do tohoto systému maximum prodejců se ELEKTROWINU daří díky promyšlenému a motivujícímu systému bonusu. Právě podpora posledních prodejců, kteří ve většině případů stojí na počátku celého sběrného řetězce, je pro celý systém zpětného odběru vysloužilých elektrozařízení velmi důležitá.

Odměny, které prodejce může v roce 2012 získat, nejsou zanedbatelné. Ostatně to ukazuje přiložená tabulka.

Nárok pro přiznání celkového ročního bonusu vzniká od minimální výše 200 Kč.

A co musí prodejce udělat pro to, aby bonus získal? Především se musí registrovat u ELEKTROWINU, umístit ve své pro-

dejně sběrný koš, který mu bude dodán zdarma, a pak stačí jen objednávat svoz dle podmínek stanovených v závazných podmínkách.

Účelem těchto příspěvků je motivace k vyšší výtěžnosti sběru velkých, středních a malých spotřebičů od spotřebitelů a zároveň i pokrytí nákladů spojených s jejich shromažďováním a skladováním do doby předání dopravci. Pokud ještě nejste registrováni, informujte se na webu: www.elektrowin.cz (sekce Poslední prodejci a servisy).

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ)

Článek 5 – Tříděný sběr, bod c)

Pokud jde o OEEZ z domácností, zajistí členské státy, aby distributoři zajistili v maloobchodních prodejnách, v nichž prodejní plocha vyhrazená EEZ činí nejméně 400 m², nebo v jejich bezprostřední blízkosti, bezplatný sběr velmi malých OEEZ (jejichž žádný vnější rozměr není větší než 25 cm) od konečných držitelů, aniž by to bylo podmíněno zakoupením EEZ rovnocenného typu, pokud posouzení neukáže, že jiné existující systémy sběru jsou s velkou pravděpodobností přinejmenším stejně účinné. Tato posouzení musí být zpřístupněna veřejnosti.

Velké spotřebiče vyjma chlazení			
počet ks/rok	základní roční odměna (v Kč/ks)	mimořádná odměna pro rok 2012 (čtvrtletně/Kč/ks)	můžete získat až (v Kč/ks)
0–50	20	150	170
51–200	60		210
201–500	80		230
nad 501	100		250

Ostatní spotřebiče (odměny za jeden bag)			
počet ks/rok	základní roční odměna (v Kč/ks)	mimořádná odměna pro rok 2012 (čtvrtletně/Kč/ks)	můžete získat až (v Kč/ks)
0–10	15	100	115
11–30	25		125
31–75	55		155
nad 76	75		175

Tajenka – 41 písmen.
DL

ASTMA	MAGMA	RÉCIE
BLÁTO	MAKAK	ROZHLED
BROUK	MAMUT	ŘEHOŘ
BYSTRICE	MARAL	SALÁM
DATEL	MATES	SEDLÁK
DIETA	MINOMETY	SNÍLEK
EKRAN	NÁHON	SOJKA
HEŘMAN	NORNÍK	SPOŘITELNA
HISTORIE	OLYMPIÁDA	SPOTŘEBA
HOKEJ	OPERA	STADIUM
HOLBICE	PALPOST	STO LET
INVESTOR	PARAGUAY	TANTAL
IRSKO	PARALELA	TARASNICE
KAMNA	PÁRÁTKO	TELEPATIE
KONSTRUKCE	PELTON	TELETNÍK
KOPANÁ	PERUN	TEREZIE
KOPYTO	PLÁTENÍCI	TETAN
KOŘENÍ	POLEVA	TOPOGRAFIE
KOŽAŘ	PORADCE	TRAUMA
KRAJTA	POTÁPKA	TRUHLA
LAICI	POTRAVINA	TUŘÍN
LEDEN	POVIDLA	TYČKA
LELEK	PROSTAVĚ-	VÍŘIVKA
LETARGIE	NOST	ŽEMLE

P	O	L	Y	M	P	I	Á	D	Ř	E	C	K	U	R	T	S	N	O	K		
P	A	Á	I	A	P	A	R	A	G	U	A	Y	C	H	O	T	Y	P	O	K	
R	B	L	Á	T	O	T	Á	O	K	T	Á	R	Á	P	O	Z	Á	Č	R	Í	
O	A	D	E	L	E	P	E	L	O	T	O	N	N	L	L	R	K	A	K	K	
S	A	I	E	L	L	N	P	S	S	O	A	P	E	S	E	M	J	O	Á	A	
T	D	V	C	C	A	J	E	A	K	P	Á	T	O	P	T	T	O	R	L	K	
A	A	O	S	Í	T	R	E	D	O	U	O	H	O	G	A	A	S	É	D	A	
V	A	P	P	A	N	M	A	K	E	R	O	Ř	P	O	R	A	D	C	E	M	
Ě	V	K	O	O	A	E	S	P	O	L	O	R	I	I	G	A	Č	I	S	G	
N	Ů	Í	T	M	T	E	T	T	A	H	H	O	B	T	I	T	F	E	U	A	
O	P	N	Ř	A	C	R	S	Á	E	E	I	Z	E	R	E	T	B	I	S	M	
S	A	T	E	I	R	E	A	Ř	L	L	I	L	O	L	E	L	E	K	E	I	
T	L	E	B	U	V	A	Z	V	A	P	K	R	E	R	K	Í	N	R	O	N	
R	P	L	A	N	O	K	S	R	I	O	E	P	O	S	T	B	A	A	Ě	O	
U	O	E	I	R	O	N	A	N	Ř	N	A	T	E	T	T	U	M	A	M	M	
H	S	T	R	Ž	E	M	L	E	I	T	A	Ý	B	Y	S	T	Ř	I	C	E	
L	T	R	A	U	M	A	N	C	H	I	C	I	A	L	D	S	I	E	Í	V	T
A	O	Ř	R	S	N	Í	L	E	K	Ů	E	K	R	A	N	O	H	Á	N	Y	

Pur help ... (tajenka).

Pomůcka: Al lá, heilol, Ner.	Zkr. pro severozápad	Ludolfovo číslo	Bodlina	Přemluvit (někoho)	Německy „čin“	Spojka	Domácí Valentyna	●	Nevyžádaný e-mail	Ono	Státek bez téna	Kočkovité selmy	Cibulovitá bylina	●	Zápor	Etyl-alkohol	Diverzant	Slovenský souhlas	Tenké stípané dřevo	
Svázat pouty								Začátek závodu Závody kul. ložisek						Stát v Himaláji SPZ Rokycan						
2. díl tajenky																				
●	Uškrabat	Teta (expres.) 1. díl tajenky							Hlavní město Norska						Rov Předložka					
Venkovan (nářeč.)					Teskná píseň Žádná věc				Římských 502					Popravci Olymp. rekord				4. díl tajenky	Adamova družka	
Zenská místnost islám. domu						Severský paroháč	 zpětný odběr elektrozařízení www.elektrowin.cz													
Citoslouec odporu			Jehličnan Byv. ital. gymnasta											100 m ³ (sloven.) Citosl. nežájmu				Odezva (knížně) Měchačka		
Proud (básn.)				Pádová otázka Velmi lehké dřevo			Hle (nářečně)	Ženské jméno	Lékařnický praktikant	Ryba	Název nosovky Zaniklá sol. slab.				Sbor ministrů rychlý posel					
Vrch u Třebechovic					Jarní bylina Papoušek										Klub atletů Kloudné			Podpis anonyma Elektron-volt		Jméno zpěvačky Pavone
Odebrat						Úřední vyhláška Český dramatik							Mládě kura Římských 104					Evropan Domácí Izabela		
Otok ve Spartě							Letadlo (obecně) Značka křemíku				Synové cara Spojka (protože)									
Jenž (zastar.)			3. díl tajenky																Název písmene Z	
Topřerovy iniciály			Území v Recku						Slovenský „nevěra“										Člun s plochým dnem	

Tři vylosovaní výherci obdrží dárkový balíček od kolektivního systému ELEKTROWIN.

 Vyluštěnou tajenku křížovky zašlete do 30. června 2012 na e-mailovou adresu: soutez@elektrowin.cz.